

פתח דבר

'את הכל עשה יפה בעתו'. מאז תחילת השנה, שנת הקהל, חמישים שנה לשליחות של הרבי בעיר, התגלו למעלה מחמישה מכתבים של הרבי, מכתבים שלא התפרסמו עד כה, המלמדים על מעורבותו של הרבי בחיי היהדות בעיר, ובקשר עם התושבים בה.

בין המכתבים:

מכתב ברכה ארוך ומיוחד למתפללי בית כנסת חב"ד הראשון שהוקם בעיר. המכתב כולל תוספת מראי מקומות רבים בכתב יד קודשו של הרבי.

מאמציו של הרבי להקמת מקוה טהרה בשכונת דורה בעיר.

ברכה למשתתפים בחגיגת "ט כסלו בעיר, משנת תש"כ, (השנה המוקדמת ביותר, עד כה).

זכתה נתניה וזכו השייכים אל הרבי בעיר, שמכתבים תוכניים רבים בעניני הפצת היהדות והמעיינות, וכן בנושאי חינוך והשקפה, וגם עידודים רבים לעבודת השליחות מופיעים במכתבים לתושבי העיר, רבניה ושלוחיה.

בראשית האגרת ציינו את מספרה בסדרת 'אגרות קודש' של הרבי - ככל שנדפסה שם, וכן נתנו את הרקע הידוע לנו אודות האישים.

המראי מקומות וההערות במכתבים הכללי פרטי' ל"ט כסלו וכיו"ב לא נכנסו כאן מחמת קוצר היריעה, ומופיעים במקומם בספרי מכתביו של הרבי.

ברצוננו להודות למי שסייע לאתר התכתבויות עם הרבי בעניני העיר: הרב חיים שאול ברוק מ'ועד הנחות בלה"ק', משפחת הרב ולפא, ר' ישראל ביטון, הרב לוי יצחק טייכטל, הר"ר לוי וילמובסקי, ר' שי מייזליש ור' חיים לוי מנהל ה'מרכז הארצי לטהרת המשפחה'.

איסוף החומר, כתיבתו ועריכתו נעשו ע"י השליח ר' שניאור סגל ותודתנו נתונה לו על כך.

בית חב"ד נתניה

חודש אדר תשפ"ג

'וקדשתם את שנת החמישים'

מפתח הנמענים

- פרק ראשון:** האחראי על הכשרות בעיר - הרב מנחם מענדל חן טוב
- פרק שני:** התמים שפעל במלב"ן - הרב שמואל יוסף פינדריק
- פרק שלישי:** 'הפולישער' שהפיץ ספרי חב"ד - הרב יהודה אריה קנובל
- פרק רביעי:** ניצול השואה שהפך עולמות עבור בניית מקוה בדורא - הרב חיים אכסלרוד
- פרק חמישי:** משתתפי התוועדות י"ט כסלו, בשנות הכפ"ים והלמ"דים
- פרק שישי:** מקימי בית כנסת חב"ד הראשון בעיר
- פרק שביעי:** קבוצה של אנשי חינוך
- פרק שמיני:** מנהיגי העיר נתניה ראש העיר מר עובד בן עמי ורבה של העיר הרב ישראל מאיר לאו
- פרק תשיעי:** מכתבים ומענות לשליח הראשי הרב מנחם שי' ולפא
- פרק עשירי:** מענות לשלוחי הרבי לעיר
- פרק אחד עשר:** מענות לנשי חב"ד ושפרה ופועה
- פרק שנים עשר:** נתניה וברכת ה'; נתניה בכתב ידו של הרבי ובשיחותיו

פרק ראשון

העשינו על הכשרות בעיר - הרב מנחם מענדל חן טוב

בשנת תש"ח הפכה נתניה לעיר. בסדרת 'אגרות קודש' של הרבי מצינו סדרת מכתבים לאישים מתושבי נתניה. המכתב המוקדם ביותר הוא מקיץ תשט"ו, ובספר 'אג"ק לא התפרסם שמו של הנמען. מחומר שהתגלה בשנים האחרונות אנו למדים כי המדובר הוא ביהודי ושמו ר' מנחם מענדל חן טוב. הוא היה אחראי על הכשרות בעיר, במסגרת תפקידו במועצה הדתית.

במלאות שנה לפטירתו של
הרב ר' מנחם מענדל חן טוב ז"ל
נאמן בית הביד
מי שהיה זקן המשיגים בעירנו
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום ראשון י"ג סיון תשכ"ה (13.6.65) בשעה 4.00 אחה"צ
בבית העלמין החדש ע"י שכון ותיקים. נתניה.
אוטובוס יצא מבית המנוח רח' אחד העם 17 נתניה.
בשעה 4.00 אחה"צ.
מוקרי זכרו מהבקשים להשתתף.
המועצה הדתית נתניה

בית יום..... חודש..... שנת.....

כבוד הנחלת צעירי אגודת הביד באה"ק ת"ו
תליאביב רח' הרב קוק 16, ת.ד. 4446

אבקש לציין את השמות והפרטים דלהלן ב"מספר החסויים" ליום המסוגל כ"ד טבת תשכ"ג

שם פרטי..... *מנחם מענדל*..... שם משפחה..... *חן טוב*

שם האב..... *יצחק*..... שם האם..... *רח' טוב*

מקום הלידה..... *אשכנז*..... שנת הלידה..... *1882*

באיוה ישיבות למד..... *אשכנז*

משתתף..... שם פרטי..... שם אביו..... *מנחם מענדל*..... שם אמו..... *טוב*

שמות בני-ביתו..... *רח' טוב*..... *רח' טוב*..... *רח' טוב*

הכתובת..... *נתניה רח' אחד העם 17*

מילפון טס'.....
חתימה.....

הערות: באם יש לו אינפורמציה חשובה נוספת, נא לציין על טופס נפרד.

הרב מנחם מענדל חן טוב. כרטיס ששלח לרבי בשנת תשכ"ג. מודעה שפרסמה המועצה הדתית 'נאמן בית חב"ד'

חיים סוערים מאוד עברו עליו, ובמכתביו לרבי פירט ר' מנחם מענדל את קורותיו ('מסעיו', 'המסעות שלו', כלשונו של הרבי במכתבו) ואת ההשגחה הפרטית שראה במסלול חייו: הוא נולד בעיירה החב"דית האדיטש, עיר בה מנוחתו כבוד של רבינו הזקן, למד בישיבה בהומיל, כנראה אצל צאצאיו של החסיד הידוע רבי אייזיק מהומיל, ושם הוסמך לרבנות. אח"כ התגייס לצבא הרוסי ונדד עימו לפולין שם השתדך ונישא לרעייתו. בהמשך פעל בעיר קאגאן שבבוכרה, אוזבקיסטן, כרב. לאחר

עליית השלטון הקומניסטי, ברח לאפגניסטן, לבדו, בדרכו לארה"ק. שם באפגניסטן, המשיך בפעולותיו למען היהדות, ורק כעבור מספר שנים הצטרפה אליו משפחתו. בשנת תרפ"ט עלה לארה"ק ובהשפעת הרב קוק הרב הראשי מונה כרב ושו"ב בעיירה מגדל שליד הכינרת. שם, פעל רבות למען שחיטה כשרה ואספקת בשר כשר לתושבי האזור. כשסיפר הרב אשר ורנר רבה של טבריה לאחיו הרב אברהם ורנר רבה של נתניה על מסירותו של חן טוב, לקחו הרב ורנר לפעול למען הכשרות בעירנו נתניה. בערך בשנת תש"ו עבר למרכז העיר נתניה, והתגורר ברחוב אחד העם 17 (ליד תחנה מרכזית).

לר' מנחם מענדל ורעייתו חנה היו 2 בנות. בת אחת ובעלה נספו בשואה הי"ד, והשניה לאה עלתה ארצה עם הוריה. בהמשך נישאה לגדליה צוקרקורן ומהם ראו נכדים ונינים. הוא נפטר בשנת תשכ"ד.

הרב משה דויטש שי' רב מרכז העיר, שהכירו בילדותו, זוכר כי היה משתתף בשיעור תניא שבועי בבית הכנסת 'בית ראובן' שליד תחנה מרכזית, אותו מסר המשפיע הנודע הרב נחום גולדשמיד ז"ל.

זיכרון היחידות – שכל רואיו יכירו שמחסידי חב"ד הוא

ג'תסב

ב"ה, יו"ד אייר, תשט"ו

ברוקלין. שלום וברכה!

במענה על מכתבו ממוצש"ק פ' אחרי, בו כותב אודות מסעיו מהאדיטש בו נולד עד לאה"ק ת"ו, ואשר עתה עוסק הוא בהשגחה על הכשרות בנתני'... בודאי ידוע לו המבואר בכמה שיחות מכ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, אשר ענין הזכרון הוא, שהמעמד ומצב שנזכרים עליו, יעמד חי נגד עיני בעל הזכרון ויפעול פעולתו, ויה"ר, שזכרון המסעות שלו, וביניהם היחידות שלו אצל כ"ק אדמו"ר נשיא ישראל שכותב אודותיה, יעורר בו תוספת כחות פנימים, שכל רואיו יכירו שמחסידי חב"ד הוא, וכתקוות רבוה"ק נשיאנו הק' בהחסידיים שלהם והמקושרים אליהם. אשר הדרכים להשיג את זה הוא, לימוד תורת החסידות בשופי, הליכה בדרכי' והנהגותי', והעיקר בהם הוא להפיץ מעניות תורת החסידות, והמעשה שלה בכל הסביבה, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בעת רצון אקרא את הפ"נ המוסגר במכתבו, על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, והשי"ת יזכהו ויצליחו לבשר טוב בכל הנ"ל ובהנוגע לפועל. בברכה לבשו"ט בכהנ"ל.

נ.ב. בודאי ידוע לו משלשת השיעורים השוים לכל נפש מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר, בחומש תהלים ותניא ושומר עליהם.

נכדו של ר' זלמן זעזמיר

מכתב זה מופנה גם הוא לרב חן טוב, והתפרסם השנה לראשונה בקובץ שי"ל לשמחת תורה ע"י ועד הנחות בלה"ק.

ב"ה, יז' מ"ח תשכ"ג

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' מנחם מענדל שי' [חן טוב, נתניא]

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום השלישי, שהוכפל בו כי טוב .

בעת רצון יזכירוהו על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע מתאים לתוכן כתבו, ויהי רצון מהשי"ת שיבשר טוב בכל האמור בו,

ובפרט אשר ככתבו ראה כ"פ מחסדי השי"ת במוחש ובגלוי.

ומובן וגם פשוט שהוספה בלימוד נגלה וחסידות מוסיפה בברכת השי"ת, ובפרט שנצטוינו להעלות בקדש.

וכיון שמזכיר שנכדו הוא של הרה"ח הר"ז זעזמער, אתענין לדעת [אם] ישנם ת"י או במשפחה כתבי יד או רשימות מהנ"ל, ובאם כן תוכנם עכ"פ בכללות, בהנ"ל נכלל ג"כ רשימות ע"ד דברי ימי חייו אם ממקור מוסמך הם, ות"ח מראש על הכתיבה בפרטיות המתאימה בכל האמור.

בטח יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

הציעבר לשכונת דורה בעיר

ג'תריז

ב"ה, ז' תמוז, תשט"ו

ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה"ר שמואל יוסף שי' [פינדריק]

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מבדר"ח הגאולה, גאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע נשיא דורנו, בו כותב אשר נסתדרו בבית מגורם החדש, דורא.

הנה יה"ר שיהי' בשעה טובה ומוצלחת, וינצל האפשריות שניתנה לו להפיץ תורת החסידות הדרכותי' ומנהגי' בין אנשים כאלו שלולי זאת לא היו יודעים עד"ז, ובדרכי נועם ובדרכי שלום לא רק בהבית בו דרים אלא בכל העיר כולה, שע"פ ד"ת היא כד' אמותיו של האדם בהנוגע לעניני עירובין, וכידוע ביאור ענין העירוב מבואר בהמשך דמצה זו תר"מ, ויה"ר שיהי' זה מתוך בריאות הנכונה ובשמחה וטוב לבב.

בברכה לבשו"ט.

התועדות שצחת בית השואבה

ג'תנח

ב"ה, ה' מ"ח, תשט"ז

ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"מ צו"ה שמואל יוסף שי' [פינדריק, מושב זקנים נתניה]

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו מכ"ה תשרי, ובו הבשורה טובה מעריכת התועדות בשמחת בית השואבה ודברי התעוררות שאמר לפני אחב"י הזקנים והזקנות הנמצאים בסביבתו, ויה"ר אשר יכיר הוא בגודל הדבר שנבחר להיות צנור להביא עניני חסידות ומנהג' בסביבה זו בתוככי מאות דבני ישראל, אשר אם על המקיים נפש אחת מישראל אמרו רז"ל שהוא כאילו קיים עולם מלא עאכו"כ וכו' ובטח כבר נוכח שמשפיעים הצלחה בפעולותיו, ובאם ימשיך בזה בדרכי נועם, אבל בתוקף המתאים, להבא, בודאי תגדל גם ההצלחה, ויה"ר שעל ידי זה יגדל בו התיאבון דקדושה להגדיל הפעולות.

ולהודעתו מיום הולדתו. הנה יה"ר שעוד רבות בשנים יזכה להתעסק להפיץ נר מצוה תורה אור ומאור שבתורה זוהי פנימיות התורה סביבו.

בברכה לשנת הצלחה מתוך שמחה ביחד עם זוגתו תח'.

נ.ב.

מובן שינעם לי לקבל תמונתם כהצעתו ות"ח מראש.

התקנת שעון שבת על חשבון הרבי

ד"ה

ב"ה, ג' טבת, תשט"ז

ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה שמואל יוסף שי' [פינדריק. נתניה]

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מי"ג כסלו, ופותחין בברכה בברכת מזל טוב מזל טוב לרגלי חתונת ב"א האברך הרה"ח אי"א נו"נ מו"ה יהושע זעליג שי' הכהן ויבנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות.

...כיון שנמצא הוא בסמיכות מקום להבנין שהי' בו עד עתה, בודאי יסדר שיבקר שם לעתים תכופות אבל בלתי קבועים, והרי ידוע הדין דנכנס ויוצא אשר אימת ביאתו מוטלת כל היום כולו, וד"ל, ומובן שנוסף על זה צריכים להיות ג"כ עתים קבועים שיבקר וכמו ביומי דפגרא וכיו"ב, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

ובמה שכותב בענין מנורת החשמל, הנה אצל כמה חרדים לדבר ה' נוהגים בכגון דא לתקן א שבת זייגער [שעון שבת], ואף שיש מחמירים ביותר המפקפקים גם בהיתר זה, שלכן הנני מושך את ידי מלתת עצה באופן רשמי, אבל הוא מצדו עליו להשתדל בזה, ומבלי לעשות טומעל [רעש], ולכן כדאי שיחקור איפוא יכול להשיג שעון כזה, שבודאי נמצא למכביר בתל אביב ובפרט בין חוגי היראי שמים דאשכנז, שנהגו בכגון דא זה דורות ויקנה השעון על חשבוני, ומובן שעלי לסלק את כל ההוצאות, היינו מחיר השעון וגם קביעתו במקום הצריך בבית בו נמצא, לאחר שיודיעני, ולאחר שיעשה את זה מובטחני שיעלה בידו שיסכימו על הדבר ובמילא יקל ג"כ להנהיג זה בשאר מוסדות המלבן, וד"ל.

בודאי עשה התלוי בו בהנוגע לחגיגת חג הגאולה י"ט כסלו, החג אשר פדה בשלום נפשנו ואור וחיות נפשנו ניתן לנו בכל מקום שידו מגעת, ויכתוב בשו"ט בזה, ות"ח.

בברכה לבריאות ולהצלחה.

חלוקת מצה שמורה על חשבון הרבי

ד'קעז

ב"ה, כ"ב אדר, תשט"ז

ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה שמואל יוסף שי' [פינדריק]

שלום וברכה!

זה מכבר נתקבל מכתבו מחדש טבת ובו מוסגר פ"נ כתוב בתחלת שבט, וכנראה שמ"ש טבת הוא פליטת הקולמוס, ועכ"פ פליאה שמאז ועד עתה אין ממנו ידיעות, אף שבודאי ניצלו ימי ההילולא וכן ימי הפורים והימים שבינתיים באופן המתאים כפי דרישת השעה, ובטח יכתוב בפרטיות הדרושה בקרוב.

בודאי למותר לעוררו אודות חלוקת כזית מצה שמורה בשמי לשכניו, ובודאי יקבל ההוצאות על זה מהמגבית המיוחדת מש"ב הרה"ח הרע"ז שי' סלונים, וכן ההוצאות לקניית השעון-שבת, ומובן שיכול להראות או להעתיק לו שורותי אלה בהנוגע להשמורה (מובן שכוונתי לאלו שנאפו ביד), וכדאי שינצל הזדמנות זו לבאר הענין אשר מצה היא מיכלא דאסוותא ומיכלא דמהימנותא, אשר רפואה ואמונה קשורים זה בזה באיש הישראלי...

בברכה לבריאות ולבשו"ט בכל האמור.

אופן קירוב בני ישראל לתורה ומצוות

ד'תשנ"ד

ב"ה, ו' תשרי, תשי"ז

ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מו"ה שמואל יוסף שי' [פינדריק. נתניה]

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכ"א באלול עם הפ"נ המוסגר בו, ובינתים בטח קבל מכתבי בברכת השנה, ויה"ר שיקויימו ברכות כל איש ישראל אחד לרעהו במילואם בטוב הנראה והנגלה.

נעם לי לקרות במכתבו אשר באו אחדים לשוחח עמדו ע"ד עניני יהדות וחסידות מבלי כל השתדלות בזה, ומה שכותב שאינו יודע איך להתנהג, כבר מלתי אמורה בכ"מ שצריכה ההנהגה להיות בדרכי נועם אבל בתוקף המתאים. והנקודה, אשר אף שמקרבים כאו"א מישראל וכמ"ש בתניא פרק ל"ב ובכ"מ, קירוב זה כולל ג"כ לקרבת תחת כנפי השכינה מתאים להבנתם מעמדם ומצבם, שזה מכריח לפעמים לא לתבוע בכל התוקף שברגעא חדא ובשעתא חדא יתהפכו מן הקצה אל הקצה, אבל הסברה נחוצה על אתר (בכדי שלא ילמדו מזה שישנם מצות שאפשר לוותר עליהם או שאינם שייכים אלא לחוג פלוני), כי תורה אחת לכולנו, אלא שמפני חולשת בריאות נפשו, מדברים אתו עכשיו ע"ד מצות פלונית, אבל ידע ידע שישנן עוד כו"כ ושגם הוא מחויב בהם, וק"ל, ובטח יראה פרי טוב בעמלו בזה, וכהוראת נשיאנו הק' חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם...

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה.

זייעוט הצשתתפים בהפצת היהדות ועסקנות ציבורית

ד'תתמד

ב"ה, י"ז מ"ח, תשי"ז

ברוקלין.

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ

מו"ה שמואל יוסף שי [פינדריק, נתניה]

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מעש"ק והקודם לו.

מובן שצודק ברוב כתבו, בהנוגע לתעמולה בין כו' ואותם הבאים בטענות שלדעתם הם טענות מדעיות וכו'.

אבל כמו שראיתי בכמה וכמה מהם, ברובם הכי גדול ה"ז כמו שכתבתי במכתבי הקודם, טעם הבא לאחרי הרצון הוא כדי להצדיקו, והוא ע"ד מה שכתבתי במכתבי לועידת מורי החינוך העצמאי, אשר בודאי ידוע לו. והנה מובן אשר למרות הנ"ל כדאי הי' לעשות אפילו בשביל מיעוטא דמיעוטא, אבל דא עקא שאין די ידים מספיקות כותבים מדפיסים מנהלי תעמולה וכו' ואפילו להעבודה דכולי עלמא מודים שהוא בשביל הרוב וכמו עבודת ארגון אנ"ש באה"ק ת"ו ובתפוצות (שבודאי רואה על המקום העזובה בזה) ארגון כחות הפעילים המוכשרים לעסקנות צבורי ועוד ועוד...

בברכה.

אין מקום לאכזבה מתוצאות הפעולות בהפצת היהדות

ה'תכד

ב"ה, ד' אייר, תשי"ז

ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ

מו"ה שמואל יוסף שי' [פינדריק, נתניה]

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מלפני חג הפסח שארך דרך הילוכו, בו כותב אודות תוצאות פעולותיו וכו'.

ולפלא השקו"ט בזה, לאחרי הודעת רבותינו נשיאינו הק' חזקה לתעמולה שאינה חוזרת ריקם, ואף שמוכן שהתוצאות יכולות להיות גוטע, נאך בעסערע, און גאר גוטע, בכל אופן הרי אין מקום לאכזבה ונפילת רוח אפילו אם הן ניט מער ווי גוטע און ניט נאך בעסערע, ופשיטא שאין מקום לשקו"ט לעסוק בפעולות או ח"ו להפסיק.

בשאלתו באם יכביד על פב"פ בעניני מצות, או שאפשר שעי"ז וועט ער זיך גאר אפשרעקען, ובפרט שהמדובר בהנוגע לא לכשרות אלא להוספה על סתם כשר.

מובן שאין לקבוע בזה מסמרות, כי תלוי הדבר בתכונת נפש האיש הנדרש על זה.

וקצת לימוד בזה מפסק הדין באיזה ענינים אומרים מוטב שיהי' שוגגים ובאיזה לא, ומקצה השני הוכיח תוכיח גו' אפילו מאה פעמים ועד לכדי נזיפה וכו' כהוראות רז"ל הידועות.

כבקשתו אזכירו וכן את מר חיים מנוש שליט"א, על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע להמצטרך להם בכלל ולהכנה לחג השבועות ולקבלת התורה
בשמחה ובפנימיות.

ובפרט שהרי נמצאים אנו בימי הספירה, שמיום ליום מתוסף אור, שלכן נוסח
הספירה, היום שני ימים ולא יום שני שלכאורה כהאחרון צריך להאמר, משום שאור
הנמשך ביום ראשון לא נסתלק אלא שישנו גם ביום השני, ויום שני מוסיף עליו וכן עד
לגמר הספירה הולך ומתוסף אור, עד כי נשמע ושומעים הקול יוצא מד' רוחות מעלה
ומטה, אנכי ד' אלקיך גו'.

בברכה לבשו"ט.

פרק שלישי

ר' יהודה אריה קנובל - ה'פולישער' שהפיץ ספרי חב"ד

הנמען הבא ר' יהודה אריה קנובל, לא היה חסיד חב"ד באופן מוצהר. הוא גדל והתחנך בעיירה פינטשוב שבפולין, ואיבד את הוריו אחריותו ואחיו בשואה ל"ע. אח"כ עלה לארץ, והופנה להתגורר בשיכון עולים בעיר. בהמשך עבר והתגורר בצפון העיר ברחוב טרומפלדור. אח"כ עבר להתגורר ברחוב גורדון. ממכתבו של הרבי למדנו שהיה מפיץ את ספרי חב"ד בקרב הנוער והחברים. בשנת תשכ"ג מילא שאלון אותו הפיצו צעירי חב"ד עבור 'ספר החסידים' שביקש הרבי אצלו לזכרון, ובו פרטי החסידים ובני משפחתם.

ב"ה, יום ..... חודש ..... שנת ..... תשל"ב

כבוד הנהלת צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
תל-אביב רח' הרב קוק 16, ת.ד. 4446

אבקש לציין את השמות והפרטים דלהלן בקמבר החסידים" ליום המסוגל כ"ד טבת תשכ"ג:

שם פרטי: יהודה אריה - קנובל
שם משפחה: קנובל
שם האב: אלטר - צ'יב
שם האם: אסתר - נמאה
מקום הלידה: פוילישע קעניג
שנת הלידה: תרל"א
באיוה ישיבות למד: דויליגאט יאגו-זימני, הספא' של הרב זאב וואלף קניג
משנת יט"פ עד שנת תרל"א
התעסקות: 1917 בעיר
שם האשת: אהבה - ליבצ' שם אביה הרב אה"י יחזק' שם אמה: דובינע
שמות בני-ביתו: צ'י-אמ"י, חיים - יעקב

אשתו דובצ'ת, דואלג' עני-ה
הכתובת: רובע זיס-האל, קניגא, עני-ה, ירח ג' 1930 4
חתימה: יהודה אריה קנובל

טלפון מס':
הערה: באם יש לו אינפורמציה חשובה נוספת, נא לציין על טופס נפרד.

הפצת ספרי חב"ד בין הנוער

ה'תקלג

ב"ה, כ' סיון, תשי"ז

ברוקלין.

מר יהודא ארי' שי' [קנובל, נתניה]

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו בו כותב שמפיץ ספרי חב"ד בין הנוער ובין כל ידידיו ומכיריו בכלל, ורואה ומכיר אשר שואף העולם כולו לתורה ולמצות, שזהו מחזק תקותי שלא יסתפק בפעולותיו עד עתה ויוסיף עליהן כהנה וכהנה. ובפעולות אלו מובן שנכללת גם כן פעולה חיובית להעמיד מבין מושפעי מדריכים ומשפיעים בסביבתם הם שהרי זה צריכה להיות מטרת כל מורה ומדריך אשר גם תלמידיו יהיו למורי דרך בחוגם ובסביבתם, ורואים במוחש אשר כשמתעסקים בזה במסירות ובשימת לב מצליחים באופן בלתי משוער.

בטח נפגש עם אנ"ש ופעילי אנ"ש לעתים תכופות ומשתתף גם בהתועדות שלהם והרי גדולה ההשתתפות עם הצבור.

בודאי יודע משלשת השיעורים השוים לכל נפש מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע בחומש תהלים ותניא הידועים, ועכ"פ ישמרם מכאן ולהבא. בברכה.

אני יהודה קנובל חנר ב יענייה
 קרוב/ת זכר/ה של אמת - נחמה קנובל - חתנית.
 מצוה/ח בזה כי העדות שמסרתי כאן על פרטיה היא נכונה ואמיתית, לפי טיב ידיעתי והכרתי.
 אני מבקש/ת להעניק לניל אורחות-זכרון מטעם מדינת ישראל.
 מסום ותאריך ותנויה 1955 יולי 5. זתיטה יהודית מסיבה קנובל.
 אורחות-זכרון הוענקה

כתובתו וחתמתו של הרב קנובל

פרק רביעי

ניצול השואה שהפך עולמות עבור בניית מקוה בדורה - הרב חיים אכסלרד

הרב אפרים זלמן הלפרין מנהל המרכז הארצי לטהרת המשפחה הרב חיים אכסלרד וחתימתו

ר' חיים אכסלרד עבר את אימי השואה יחד עם רעייתו אסתר ברומניה, שם שימש כמלמד. בנו היחיד ישראל הי"ד נרצח ע"י הנאצים בהיותו בן 18. לאחר המלחמה נתמנה לראש ישיבה בעירת הולדתו, גורה-הומורה שבדרום בוקבינה. כעבור מספר שנים עלה לארץ והופנה לנתניה לשכונת דורה. כאן נפטרה עליו רעייתו. למרות בדידותו והחיים שעברו עליו, כשהוא בשנות השישים לחייו, היה אכפתי לסביבתו ושלח מכתבים על מנת לשפר את מצב היהדות בסביבתו הקרובה, דורה, בפרט, וארץ ישראל בכלל. כתוצאה ממכתבו של הרבי אליו שהתפרסם בחדשים האחרונים (מכתב 12 הבא להלן), התברר לראשונה כי גם המכתב הבא בסדרת אג"ק נסוב על עירנו נתניה ועל הקמת מקווה טהרה בשכונת דורה בעיר. וכך כתב הרבי אל הנהלת המרכז הארצי לטהרת המשפחה (ככל הנראה הנמען הוא הרב הלפרין):

הקצת מקוה טהרה בשכונת דורה

ד'תקצב

ב"ה, ג' מנ"א, תשט"ז

ברוקלין.

שלום וברכה!

אף שזה מזמן שלא הגיע מכת"ר כל ידיעות, מעמידו אני על החזקה דשליח עושה שליחותו, שהרי כל אדם - איש הישראלי - שלוח הוא מאדם העליון שעל הכסא למלאות התפקיד מתאים לדבר משנה אני נבראתי לשמש את קוני, אשר צריכים לזה להיות בריאים ושלמים כפסק הרמב"ם הלכות דיעות ריש פרק ד', ובטח אתבשר בפירוש עד"ז, שהרי במקום שיש לברר אין מעמידין על החזקה.

ועל של עתה באתי, שקבלתי מכתב מרב חיים אקסלרד בהנוגע לבנין מקוה בעירו ובקהלתו, וכותב שאף שפנה אל כת"ר בזה לא נענה וכו', וכיון שאינו כותב לי כל פרטים וגם אינני מכיר השכונה והכותב, כותב הנני ישר לכת"ר בזה ובטח יעשו מתאים להדרישה והמצב, והשי"ת יצליחם.

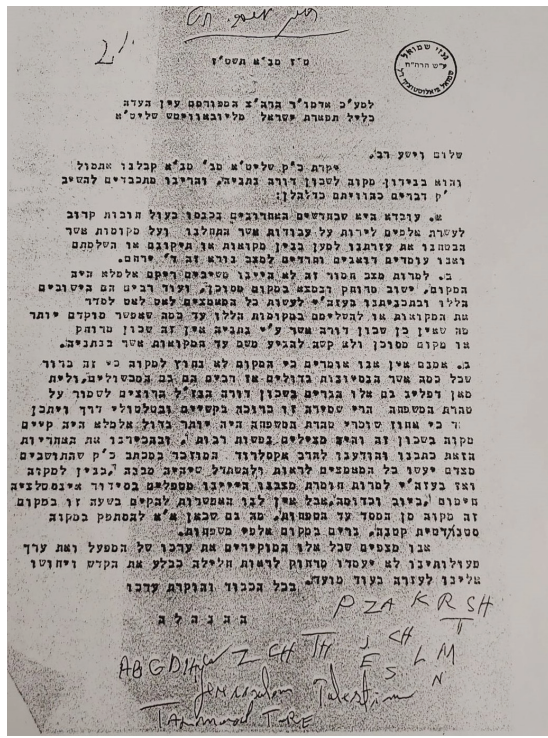
ויהי רצון שמקוה ישראל ה' שלפניו מטהרין בני ישראל, ומהדברים לטהרה ברוחניות היא הטהרה כפשוטה, טהרת בנות ישראל [וגם טהרת בני ישראל, וכידוע דברי הרמב"ם שמעולם לא ביטל טבילת טהרה הידועה ובפרט בהנוגע לתפלה (עיין רי"ף בתלמידי ר"י ברכות פ"ג בשם רב האי גאון ושם) שלדברי הכל התפלה מקובלת יותר עם הטבילה, ומבוארים הענינים גם בלקו"ת לרבנו הזקן פ' תבא, מ"ג, סוף ע"ב], ועי"ז יקרבו גם גאולתנו האמיתית, עיין תוס' יו"ט יומא בסופו ורמב"ם סוף הל' מקואות, ויהפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

בכבוד ובברכת הצלחה.

כמענה שלחו המרכז הארצי לטהרת המשפחה אל הרבי את המכתב הבא (מתאריך ט"ז מנ"א תשט"ז):

"יקרת כ"ק שליט"א מג' מנ"א קבלנו אתמול והוא בנידון מקוה לשכון דורה נתניה, והרינו מתכבדים להשיב לכ"ק דברים כהוויתם כדלהלן: א. עובדא היא שבחדשים האחרונים נכנס[נ]ו בעול חובות.. ואנו עומדים דואגים וחרדים למצב נורא זה ד' ירחם. ב. למרות מצב חמור זה לא היינו משיבים ריקם אלמלא היה המקום, ישוב מרוחק ונמצא במקום מסוכן.. מה שאין כן שכון דורה אשר ע"י נתניה אין זה שכון מרוחק או מקום מסוכן ולא קשה להגיע משם עד המקואות אשר בנתניה. ג. אמנם אין אנו אומרים כי המקום לא נחוץ למקוה.. ויתכן מאד כי אחוז שומרי טהרת המשפחה היה יותר גדול אלמלא היה קיים מקוה בשכון זה.. ובהכירנו את האחריות הזאת כתבנו והודענו להרב אקסלרוד המוזכר במכתב כ"ק שהתושבים מצדם יעשו כל המאמצים לראות ולהשתדל שיהיה מבנה.. ואז בעזה"י למרות חומרת מצבנו היינו מטפלים בסידור אינסטלציה, חימום, ביוב וכדומה, אבל אין לנו האפשרות להקים בשעה זו במקום זה מקוה מן המסד עד הטפחות כו".

מענה המרכז הארצי לטהרת המשפחה לרבי

כפי הנראה לאחר כמה חדשים בחורף תשי"ז כתב שוב ר' חיים אל הרבי ובמענה כתב לו הרבי:

ב"ה, ט"ו טבת תשי"ז

ברוקלין

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ מוה' חיים שי'

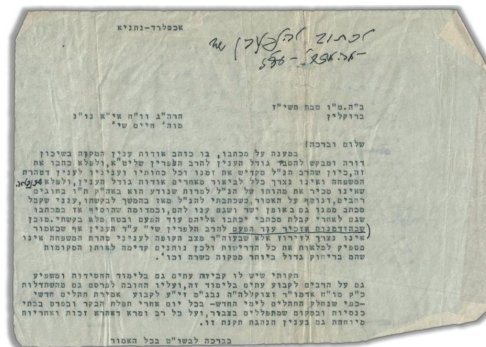
שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו כותב אודות ענין המקוה בשיכון דורה, ומבקש להסביר גודל הענין להרב הלפרין שליט"א, ולפלא כתבו את זה, כיון שהרב הנ"ל מקדיש את זמנו וכל כחותיו ועניניו לענין דטהרת המשפחה ואינו נצרך כלל לביאור מאחרים אודות גודל הענין, ולפלא שכנראה שאינו מכיר את מהותו של הנ"ל למרות שנודע הוא באה"ק ת"ו בחוגים רחבים, ונוסף על האמור, כשכתבתי להנ"ל מאז בהמשך לבקשתו, ענני שקבל מכתב ממנו גם באופן ישר ושגם ענו להם, וכמדומה שהוסיף אז במכתבו שגם לאחרי קבלת מכתבי יכתבו אליהם עוד הפעם ובטח מלא בקשתי. מובן שבהזדמנות אזכיר עוד הפעם להרב הלפרין שי' ע"ד הענין, אף שכאמור אינו נצרך לזירוז אלא שבעוה"ר מצב הקופה לעניני טהרת המשפחה אינו מספיק למלאות את כל הדרישות ולכן נותנים קדימה לאותן המקומות שהם בריחוק גדול ביותר ממקוה כשרה וכו'.

תקותי שיש לו קביעות עתים גם בלימוד החסידות ומשפיע גם על הרבים לקבוע עתים בלימוד זה, ועליו החובה לפרסם גם מהשתדלות כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע לקבוע אמירת תהלים חדשי - כפי שנחלק התהלים לימי החדש - בכל יום אחרי תפלת הבקר ובפרט בבתי כנסיות ובמקום שמתפללים בצבור, ועל כל רב ומרא דאתרא זכות ואחריות מיוחדת גם בענין הנהגת תקנ[ה] זו.

בברכה לבשו"ט בכל האמור.

על גליון העתק המזכירות כתב הרבי למזכיריו: "לכתוב להלפערן שי' - מהמזכ' - עד"ז".

הוראת הרבי בכת"ק למזכירות לכתוב (בפעם השניה) למרכז הארצי לטהרת המשפחה על דבר המקוה בנתניה.

פרק חמישי

הפרק הבא כולל את מכתביו של הרבי לחגיגות י"ט כסלו חג הגאולה שנערכו בעיר. כפי שראינו ונראה בהמשך, היו במרכז העיר מספר חסידי חב"ד, והם היו מארגנים התוועדות לציון 'חג החגים' יום גאולת אדמו"ר הזקן ממאסרו. בהוספות לליקוטי שיחות כרך טו נדפס מכתב למשתתפים בחגיגה בשנת תשכ"ד. בשנים האחרונות התגלו עוד שלושה! מכתבים לחגיגות חג הגאולה בעירנו, לשנים תשל"א, תשל"ב ותשל"ג, בשבועות האחרונים התגלה מכתב נוסף לשנת תש"כ.

המכתבים הם מסוג 'כללי פרטי', כלומר שנשלחו בנוסח דומה לכמה.

המכתבים היו נשלחים במרוכז לחסיד הידוע ר' זושא וילמובסקי ע"ה ('הפרטיזן') ותפקידו היה להעבירם אל המקומות המצוינים בכל מכתב.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

ר' שניאורסאהן
כאוויטש
זערן פארקווי
ליק, נ. י.

ב"ה, ימי חנוכה, ה'תש"כ
ברוקלין, נ. י.

כבוד המשחפטים בחתונת דיוס חבשורה
יום הגאולה של רבנו הזקן, וגאולחנו
ופרות נפשנו, בנהני' אשר בארצנו הקדושה
חבנה וזכונן במהרה בימינו על ידי
משיח צדקנו

אל עליהם יחיו

שלום רב וברכה!

בנוקם נודעת מחתונתם ביום הבתיר האמור, י"ט כסלו,
הנקרא בפי רבותינו נשיאינו, חג החגים,
אשר בודאי, כבכל קבוץ בני ישראל החדרים לרבו ה', נשמעו
דברי חורח, ובאופן שיביאו הדיבורים לידי מעשה, ז. א. להוספה
בחורה ומצוה, במשך כל השנה חבאה לאחרי זה,
ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ובמדת כשחמחשבה באה
וקיבלוה ע"ע ביום מגולה.

וע"פ חודעה חז"ל דמגלגלין זכוח ליום זכאי, יהי רצון
שחתי' ההחלה בזה בימי חנוכה אלו, זחרי' חלכה כביח"ה הלל
דמוסיף וחולך בנר זאור, ומזבן חרמו בזה/חה שנאמר כי נר
מצוה וחורה אור, והי' הנט בשמן שכמבואר בכמה מקומות מרמז
לסודות ופנימיות החורה,

ויאיר כאו"א אה עצמו זאה סביבתו בנר מצוה חורה אור
ומאור שבתורה זהו פנימיות החורה, שבדורותינו נחגלה בחורה
החסידות,

וביחוד שנמארים אנו בשנת המאחים להסתלקות-הילולא של
מורנו הבעל שם טוב ז"ל, צ"ע באגרת הקדש שלו, כשיפוצו
מקינותיו חומה, מקינות חרותו שהיא היא חורה החסידות, קשה
סר"ד מלכא משיחא.

בכבוד וברכה לבשו"ט
בכל האמור

513   שיחות   חוספות/י"ט כסלו   לקוטי

י"ט כסלו

ביה, כ"ז כסלו התשכ"ד
ברוקלין, נ"י.

כבוד המשתתפים בהתועדות דחג
הגאולה י"ט כסלו, בעיר נתניא אשר
בארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה
בימינו על ידי משיח צדקנו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם מבשר טוב מהתועדות האמורה ביום בשורה ויום
גאולה זה. גאולת רבנו הזקן, בעל התניא והשוע, שהוא גם גאולתנו ופדות
נפשנו.

וכידוע פתגם רבותינו נשיאינו, אשר תורת החסידות ועניני, היא נחלת
כל עם ישראל כולו, דכל אחד ואחת.

ויהי רצון אשר מתאים לדברי רבנו הזקן הידועים, הפתקא אשר משמי
שמיא נחיתא בטל אורות בגזירת עירין קדישין בסוד החבריא קדישא תלמידי
רבנו הקדוש: דאס וואס עם קען אויפטאן א חסידישער פארבריינגען קען
מלאך מיכאל ניט אויפטאן. תומשך ברכת השם בהמצטרך לכל אחד ואחת
ובני ביתם שליטיא בתוככי כללות עמנו בני ישראל.

נכללת בזה כמובן, המשכת התעוררות יום האמור, אשר תיארוהו
רבותינו נשיאינו בשם ראש השנה, על כל השנה כולה, שנה מבורכת
בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ושמגאולה האמורה — לגאולה השלימה והאמיתית בקרוב ממש על ידי
משיח צדקנו.

בכבוד ובכרכת חנוכה

יום בשורה: שרית מן השמים ס"ה.
גאולתנו: גם דהגוף, ולא רק פדות נפשנו (וע"ד שנגאל גם גוף אדה"ז מהמאסר). ומובן ע"פ
אנה"ק הידועה דאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע דפעולות יום זה הן גם בנוגע. כל עשיותינו, גם בעניני
עולם המוכרחים לקיום הגוף. ואכמ"ל.
לדברי ... הידועים: העתקו במכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר (בסובץ. אמירת תהלים).
בתוכני כללוח: ראה ח"ב לג, ב', דלא אצטריך ל"י לבר נש לאתפרשא סכללאי (וצ"ל שבענין
התפלה — עיקר הוא ובזמנא דדינא נוגע יותר — ולכן ל"ק מברכות ל, א ומח"ב מד, ב).

I MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

ס מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסמען פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, זאת הנוכה, ק"תשל"א
ברוקלין, נ. י.

כבוד המשתתפים בהתקדמות יום השמחה
י"ט כסלו, באולם רבנו חזקן בעל התניא
והשו"ע, בנתניא אשר באה"ק תובב"א
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נחמלה הידיעה על דבר סידור ההתקדמות והשתתפות בהתקדמות
י"ט כסלו, יום באולם רבנו חזקן וצאנזל-דמדינה נשענוד.

ויחי רצון שהתקדמות יום סגולה זה תופשך בכל ימות השנה ועד למען
בשועל - שהוא העיקר: התקדמות בלימוד התורה, נגלה ותסירות, ובקיום המצוה
באור והיותו והתלהבות. וכל זה - באופן דמוסיף והולך, וכאחת התוראות די
הנוכה אלה,

ובמיוחד ע"פ הורה הבעש"ט אשר מכל דבר יש ללמוד מוסר השכל בעבורה
האדם לקונו, ועצמו"כ אשר כן הוא בענין עקרי וכללי - הנוכה.

ועוד י"ל בזה:

ענין הנוכה - קבעו הגם במרות. והנה שני דברים בנר וכל אחד מהם ב
ג"כ נקרא נר: שכן ופתיחה שמדליק בהם, הכלי המהזיק במזכו את השמן והמה
בנר שעוה וכיו"ב - י"ל שחלק הנר שלא נימט עדיין - אוי במקום הכל
או שהכלי הוא לאו דוקא הפילו לבתחילה.

ופירשו חז"ל עפ"מ"נ נר ה' נשמה אדם, נר מצוה ותורה אור

כי הפתיחה והשמן הם (בעצמם השם) האדם והמצוה,

וכשמדליק הנר (שזהו ענינו ושלימות שלו), כשעושה מצוה - "מדליק"
בו נעשית המצוה (ובצירוף כח האדם אשר בעשי' זו, חלק מ"התחילה") נעשה

והרבה מיני אור הם בנר וכללותם - בלשון חז"ל: נהורה-אוכמא ונהורה
היורה.

נהורה אוכמא אור הקרוב אל הפתיחה, היינו כאשר עשיית המצוה היא ב
שניכר בזה גם מציאות אדם עושה, ונהורה היורה - בעשיית מצוה לשמה. ו
הרמב"ם עוסק בתורה ובמצוה כו' לא מפני דבר בעולם כו' אלא עושה האמת
שחוא אמת כו'.

והנה ההומ"ב אם דוקא בעוה"ז, בו על האדם לעשותם ולברר עי"ז את ח
בעולם שבשבילו נברא.

וי"ל שזהו ענין הכלי (דחנר). וכשם שאין אחד דומה לאברו כך כו"כ
כלים הם,

אך שבכללות - כל נר ה' נשמה אדם אשר במצורת ה' - כולם פקעה זהב
ירכה (רגל התחתון) עד פרתה (גדולי הצדיקים).

ויחי רצון אשר יאיר כל אחד ואחד את נרו,

הרבי מוסיף ברכה בכת"ק בכבוד וברכה לבשורות טובות בכל הנזכר לעיל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
NYacinh 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, יום ג' בשבת,
ב' דחנוכה,
ה'תשל"ב, ברוקלין, נ.י.

כבוד המשתתפים בהתקנות חג הגאולה
י"ט כסלו בפניא אשר באה"ק חובב"א

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה המכתב מיום הגאולה י"ט כסלו, עליהם יחיו

במלאות שבעה ימים מיום י"ט כסלו יש להעיר:

קביעות שנה זו -

בנוגע ליום בשורה הוא יום י"ט כסלו, זכרון לי"ט כסלו דגאולה אדמו"ר
הזקן (בשנת תקנ"ט) -

מיוחדת בזה שהוא יום שהוכפל בו כי טוב,

אחד הציונים-שבחים דומן גאולה אדמו"ר הזקן וכלשונו במכתבו מכשר גאולתו:
יום אשר עשה ה' לנו יום י"ט כסלו יום ג' שהוכפל בו כי טוב יום הילולא רבא
דרבינו הקדוש נ"ע.

כמה ענינים בכפילה הטוב - מתחיל מפתח"ל טוב לשמים וטוב לבריות, תורה
(לקח טוב) ומצות (מעשים טובים וכללותם - מצות הצדקה), ובל"א אדמו"ר הזקן
מהאריז"ל שיש ב' מיני נשמות בישראל נשמות ה"ח העוסקים בחורה כל ימיהם ונשמות
בעלי מצות העוסקים בצדקה וגמ"ח,

וככל הענינים בקודש - כל אחד מהנ"ל כלול מחברו. ולדוגמא: תורה - ה"ח
לרבים; צדקה וגמ"ח - כמעשה אבוח, גמ"ח דאברהם אשר נטע אשל וכל עובר ושם
אכלו ושחו כו' אמר להם כו' משל אלקי עולם אכלתם הודו ושבתו וברכו לפי שאמר
והי' העולם,

והמעשה עיקר, אשר (גם) הקביעות דיום זכאי - י"ט כסלו - דשנה זו (כמו -
דשנה הגאולה) ביום שהוכפל בו כי טוב,

העורר את כל אחד ואחת וביתר שאת וביתר עז לעשי' כפולה ומכופלת: ה"ח
וה"ח דרבים, גמ"ח וגמ"ח בגשם וברוח גם יחד,

מיוסדים וחדורים אהבה השם (שהיא מיסודי התורה ושרשה ומקור לכל רפ"ח
מ"ע) ואהבה ישראל (שקיומה זהו כל התורה כולה ואידך פירושא הוא כו'),

עשי' כדבעי לי' למיעבד ועוד יותר - עשית מהדרין, ועוד יותר - מהדרין
מן המהדרין,

וכהוראא ימי חנוכה - דמנהג הפשוט במצות היום - הדלקת נרות חנוכה הוא
ממהדרין מן המהדרין.

דמי' וברכה

בשבת, דחנוכה: להעיר מזבחים (צ, סע"ב): הדיר ומקודש כו'. ב' דחנוכה:
החלה היכרא דמהדרין מן המהדרין (שבת כא, ב). במלאות שבעת ימים: ראה שו"ח

הרבי מוסיף לפני החתימה בכבוד וברכה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-8250

1 מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, זאת חנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

להפשתתפים בהתועדות חג הגאולה
י"ט כסלו בנהניא
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת המכתב.

ובעמדנו בסיום וחזתם ימי חנוכה - יה"ר שיאירו הנרות הללו
ובמילואם ושלימותם במשך כל השנה כולה, ובאופן דמוסיף והולך
ואור בגו"ר גם יחד,
עדי נזכה לקיום היעוד והי' לעת ערב יהי' אור, דלילה כיום
יאיר.

דוקא/בברכה

זאת חנוכה: להעיר אשר בזאת חנוכה מרכיב בקריאת התורה, קוראים סה"כ של
כל ימי חנוכה המזבח, קוראים פ' הדה"ג - והרי הקריאה הוא כאו"א בזמנו
ואכולה מהני" קאי (רש"י מגילה לא, רע"א). - ככתהאריז"ל שבכל יום דחנוכה
יכוון למדה אחת די"ג מדה"ר וביום הח' מנוצר עד ונקה. - במאמר הצ"צ ד"ה
ברוך שעשה נסים (ברוקלין, תשי"א) סוס"ד: ח' ע"ד א"ז כו". עיי"ש. נחותם
ימי חנוכה: אה"ל אשר ח' ימי חנוכה הם מציאות אחת לא נפרדים (מרד"ח להגאון
הרגאצובי ע" קיח) - עכ"פ בנוגע לנס השמן שחלוי ברבע דמנצא פך השמן (ועפ"ז
יחורץ ענין הנס ביום ראשון (והב"י וכו' מהרצ"ם גם אה"ל דנפרדים הם), יוסתק
היחור: נעשה בו נס והדליקו מפניו, הובן הסברא דנר שכבה אסור להשתמש בהנר
ובהשמן לצרכיו כל ח' הימים (ריא"ז בשה"ג לרי"ף שבת הל' חנוכה סוס"ה"ק) -
הרי שלימות כל הימים היא בזאת חנוכה דוקא. שיאירו הנרות הללו: ביאורם בעבוד
האדם - אבכ"ס, ומהם במאמרי חנוכה דכאו"א מרכותינו נשיאינו. במשך כל
השנה: בארוכה קצת במכתב דימי חנוכה שנה זו. היעוד: זכרי' יד, ז. וראה
יל"ש שם. לקו"ת במדבר ח, א. והי' לעת: והסיום שם והי' הוי' למלך על כל
הארץ גו', וזבח"א ס"פ נח שזהו בהמשך לאז אהפוך אל העמים גו' ולעבדו
שכם אחר. ועיין אוה"ח לצפני' (ג, ט) הדיוק ד"אז" - ע"ד הנ"ל בזאת
חנוכה.

הרבי מוסיף לפני החתימה בכבוד ובברכה

ח'תתמח

ב"ה, מוצש"ק פ' אני חלקך ונחלתך בתוך בני"ה'תשכ"ד. ברוקלין, נ.י.
 כבוד משתתפי שיעור-לימוד ספר התניא בבית הכנסת שונה הלכות, בעיר נתניא
 בארצנו הק' ת"ו ב"ב ע"י משיח צדקנו
 ה' עליהם יחיו
 שלום וברכה!

בנועם קבלתי הידיעה אשר סיימו חלק הראשון מספר תניא קדישא,
 ובודאי ע"פ סגנון הידוע "מתכיפין התחלה להשלמה", התחילו תיכף חלק שני, הוא
 שער היחוד והאמונה (והקדמתו).

וכתוכן סיום חלק הראשון: כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא וכמ"ש במ"א.
 - ואולי י"ל שהכוונה בזה לד"ה כי ביום הזה יכפר (לקוטי תורה ר"פ אחרי) -
 אשר המשל דאש אוכלה הוא, שכמו שהאש אינו נתפס להקרא בשם אור ואש כלל
 ואינו מאיר למטה כי אם ע"י שנאחז בדבר גשמי וגם "אוכל" ומכלה אותו - כן הוא ג"כ
 בנוגע לה' (שנעשה) אלקיך (כחך וחיותך), אשר מאיר ומתגלה למטה ע"י תרי"ג מצות
 דוקא, כמבואר בקצרה גם בסיום פרק ג"ן, הוא סיום חלק הראשון.
 אשר קיומם באמת הוא ע"י האהבה, שהיא שורש ויסוד לקיום כל מ"ע (שכולל גם
 מצות היראה שהיא שורש ויסוד לקיום) כל מל"ת, עבודת אהרן שהוא אוהב (וממשיך
 אהבה אפילו) את הבריות, בריות בעלמא.
 ויהי רצון אשר יהי גדול הלימוד האמור כי יביא לידי מעשה קיום המצות, אשר כדברי
 בעל התניא רבנו הזקן כאו"א ילך בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו
 נס"ז.

זאת בעבודת ה' במילי דשמיא, ובמילי דעלמא ישתכח יתיר בברכת ה', וכל הקרוב
 קרוב - קודם לברכה.
 כבוד ובברכה.

פרק שישי

הפרק הבא עוסק בפתיחתו של בית כנסת חב"ד הראשון בעיר. בהמשך לפעילותו של ר' משה בימב"ד בארגון שיעורי תניא והתוועדויות, עלה בידו לקבל דירה, שנתרמה לטובת אגודת חסידי חב"ד ובדירה זו נפתח המנין החב"די הראשון בעיר. הדבר תפס מקום רב אצל הרבי ששלח מספר מכתבים, לתורמת, למתרימים ומעל כולם למתפללי בית הכנסת. כפי שצוין בפתיחת החוברת, רק השנה, בשנת היובל הזאת, בערב יום הכיפורים, התפרסם המכתב לראשונה, ע"י ועד הנחות בלה"ק, מהעתק המזכירות. הם פרסמו אף את צילום כתב יד קדשו של הרבי שהוסיף הערות ומראי מקומות רבים למכתב.

חסיה גולדנברג (שמשי)

בשנת הכפ"ם התגוררה במרכז העיר נתניה, הגב' חסיה שמשי עם בעלה מאיר. בחודש אדר תשכ"ה החליטה גב' חסיה לתרום את ביתה ברחוב הגליל 1 לטובת פתיחת בית כנסת חב"ד בעיר וכתבה על כך לרבי.

הבית שימש במשך שנים רבות לתפילות ושיעורים, עד שהוחלף במקום המשמש את בית כנסת חב"ד ברחוב סמילנסקי. על ספרים רבים הנמצאים בבית הכנסת יש הקדשה על שמם של בני הזוג שמשי. חסיה ז"ל נפטרה בכ"ו טבת תשל"ב.

במענה כתב לה הרבי את המכתב הבא (מתורגם מאידיש):

תְּרוּמַת דִּירָה לטוֹבַת בֵּית הַכְּנֶסֶת

ח'תתקסג

ב"ה, ד' ניסן תשכ"ה

ברוקלין.

מרת חסיא תחי' [גולדנברג, נתני']

ברכה ושלום!

לאחרי הפסק ארוך הגיעני מכתבה מכ"ט אדר שני עם המצורף, בו כותבת שהשם יתברך עזר לה ומילא משאלות לבבה לטובה, לצוות את ביתה לטובת אגודת חב"ד, במטרה שיהי' שם בית תפילה ולימוד התורה.

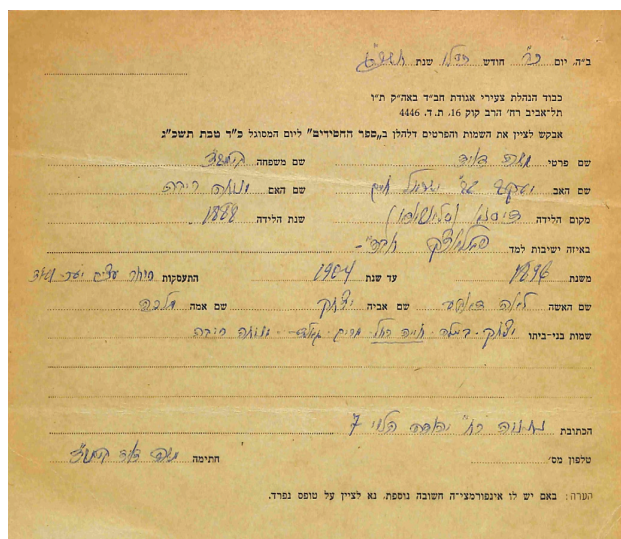
ובטח זוהי התחלה טובה להביא הדבר לידי לפועל שהיא עצמה בחייה תהנה מהשמחה שבזה, ותשתתף עם בעלה שי' בתפילות בבנין.

וכידוע פתגם חמי, כ"ק אדמו"ר נשיא ישראל, על הכתוב, עולמך תראה בחייך, לחלק את הענינים לצדקה תורה ומצוות מחיים, וזו גם סגולה לאריכות ימים ושנים טובות.

והובטחנו בענינים דומים, שכאשר ההחלטה תקיפה, השם יתברך עוזר לבצע זאת בקשיים פחותים מהרבה מכפי ששיערו, ועושים זאת בבריאות טובה ובמצב רוח טוב ובשמחה אמיתית.

ואנו הרי נמצאים בחודש ניסן, חודש הגאולה, גאולה מכל ההפרעות שישנן בדרך, לבצע את הרצון הטוב במלוא המידה.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור ולחג פסח כשר ושמח.

ר' משה בימב"ד. כרטיס ששלח אל הרבי

ר' משה בימב"ד נולד ברוסיה הלבנה ונמנה על עשירי הקהילה בעיירה החסידית דיסנה (כיום בלארוס). שם אף שימש כשליח ציבור קבוע. מסופר שהרבי הריי"ץ הוסיף ראשי תיבות לשם משפחתו של ר' משה בימב"ד והסביר כי הם ר"ת של: במהרה יבוא משיח בן דוד. לאחר מלחמת העולם השנייה עלה ר' משה לארץ הקודש והיה מראשי פעילי חב"ד בנתניה. כאמור, בעיר התקיימה פעילות שכללה שיעורי תניא, ערבי חב"ד וכן בית כנסת חב"די, שם פעלה גם ספריה תורנית. בכולם היה ר' משה 'הרוח החיה'. הוא עמד בקשרי מכתבים עם הרבי, וממכתבו של הרבי אליו ניתן לראות כי הוא פעל רבות לפתיחת בית הכנסת ושאר הפעולות. מלבד פעילותו בעיר, נזכר שמו של ר' משה ב'ביטאון חב"ד' על תרומת 200 לירות ל'מבצע תפילין'. גם המועצה הדתית ו'חברה קדישא' בנתניה תרמו למבצע וניתן להניח שהדבר היה בהשפעתו. בשלהי חייו, בשנת תשל"ט, תרם ספר תורה לשיבת חב"ד בלוד. מספר חדשים לאחר מכן נפטר בשם טוב ובשיבה טובה, קרוב לגיל 100.

גודל הזכות בסיוע לפתיחת בית הכנסת

ח'תתקפא (מתורגם מאידיש)

ב"ה, כ"ה אייר תשכ"ה

ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ רב פעלים מו"ה משה שי' [בימב"ד, נתני']

שלום וברכה!

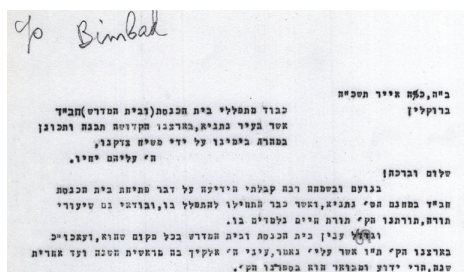
בנועם ובשמחה הריני מאשר קבלת מכתבו השני, ומבלי הבט על רוב הטרדות והתור הארוך של מכתבים, הרי כתבתי את המכתב על פי הוראותיו למתפללי בית הכנסת וגם למסייעים שיחיו.

ומובן שכל הנכתב במכתב המצורף, מתייחס, וכמה פעמים ככה, אליו ואל בני ביתו שי' כפי שידוע ביאור אדמו"ר הזקן (ששמענו פעמים רבות מכ"ק מו"ח אדמו"ר) על המשנה שנים או חזין בטלית, שהמביא את חבירו לעשות מצוה, יש גם לו חלק בזה, והרי נוסף לעיקר - עבודתו והצלחתו בזה, גם הן חלק בפעולות ובהשתדלות של אלו שסייעו לו בענין הכי חשוב ונעלה, פתיחת בית הכנסת (ובית המדרש) חב"ד בנתניא.

והשם יתברך יעזור לו גם להבא, לעשות בכל עניני חב"ד בנתניא ובכל מקום שידו מגעת, לאורך ימים ושנים טובות מתוך שמחה וטוב לבב.

המצפה לבשורות טובות בכל האמור שבת טוב וחודש טוב.

הרבי מציין (באנגלית) למזכירות לשלוח את המכתב לפתיחת בית הכנסת לידי ר' משה בימבד

ברכה למתפללי בית הכנסת

ב"ה, כ"ה אייר תשכ"ה

ברוקלין

כבוד מתפללי בית הכנסת (ובית המדרש) חב"ד

אשר בעיר נתניא, בארצנו הקדושה תבנה ותכונן

במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו,

ה' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

בנועם ובשמחה רבה קבלתי הידיעה על דבר פתיחת בית הכנסת חב"ד במחנמ הט' נתניא, ואשר כבר התחילו להתפלל בו, ובודאי גם שיעורי תורה, תורתנו הק' תורת חיים, נלמדים בו.

וגדול ענין בית הכנסת ובית המדרש בכל מקום שהוא, ועאכו"כ בארצנו הק' ת"ו אשר עלי' נאמר, עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, הרי ידוע ומבואר הוא בספרינו הק'.

אלא שרצוני להוסיף עוד נקודה, אשר בית גדול זה שמגדלין בו תפלה ומגדלים בו תורה, ממנו אורה תצא לבתי מתפללי בית הכנסת והלומדים בו, אורה המביאה עמה ברכה והצלחה בעניניהם, ולא עוד אלא שמתפשטת האורה ותוסיף באור וקדש של כל העיר כולה.

והדברים אמורים אפילו באם כמה בתי כנסיות ובתי מדרשים קיימים בה מכבר, כי אין דומה אור אבוקה אחת לאור שתי אבוקות ושלוש אבוקות וכו'.

ושמא מילתא היא, אשר נקרא בית הכנסת חב"ד, שם הקובע, אשר תהי' התפלה וכל מנהגי בית הכנסת זה, כפי שהוקבעו מרבתינו נשיאינו, נשיאי חב"ד, מתחיל מרבנו הזקן בעל התניא והשו"ע והנשיאים אחריו מ"מ ועד לכ"ק מו"ח אדמו"ר - זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

אשר אף שנוסח התפלה ומנהגי בית הכנסת שנהגו בהם בתוככי עדות קדושות של עמנו בני ישראל, הן אשכנזים והן ספרדים וכו' - כולם בקדש יסודתם, הרי מסרו נפשם רבותינו נשיאינו, נשיאי חב"ד, על בירור נוסח זה, נוסח חב"ד, ולקביעות מנהגי התפלה ובית הכנסת, וכמבואר בספריהם הק' ועוד יותר - בשיחות הקדש שלהם בימי שבת ויום טוב ובעתים מזומנים, ומוכן גודל הנחת רוח הנגרם עי"ז לנשיאינו נשמתם עדן, אשר גם עתה עומדים במרום ומעוררים רחמים רבים על הלומדים תורתם והולכים באורחות חיים אשר הורונו בתוככי כלל ישראל, וכמבואר גם זה ע"י רבותינו נשיאינו.

ויהי רצון אשר ירוממו כל אחד ואחד מהם כל עניני בית הכנסת ובית המדרש זה, הן בכמות והן באיכות, בית הכנסת ובית המדרש הנקרא מקדש מעט, בית אלקינו, ועי"ז - כהבטחת הכתוב - יקימו ג"כ גדר ביהודה וירושלים, גדר בעניני העיר בפרט ועד לעניני כל ארץ הקדושה, יהודה וירושלים.

והוספת האור וקדושה האמורה - תקדים בנין בית אלקינו, בית מקדשנו, על ידי משיח צדקנו יבוא ויגאלנו בקרוב ממש. בכבוד ובברכה.

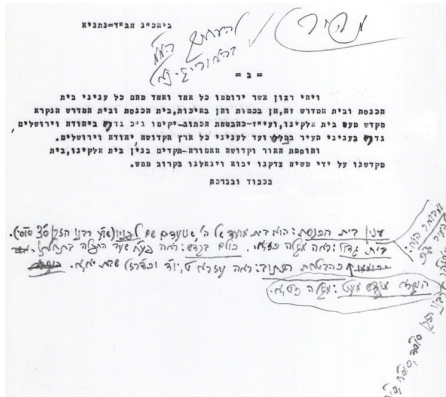
ענין בית הכנסת: הוא בית מועד של ה', שנועדים שם לפניו (שו"ע רבנו הזקן ס"צ סוס"י).

ומבואר הוא: להעיר ג"כ מאגה"ק לרבנו הזקן סוס"ד, סוס"ח, סי"ד. בית גדול: ראה מגלה כז, א.

כולם בקדש: ראה פע"ח שער התפלה בתחלתו.

הנקרא מקדש מעט: מגלה כט, א.

כהבטחת הכתוב: ראה עזרא ט, יו"ד וכדרז"ל שבת יא, א.

מראי מקומות והערות שהוסיף הרבי בשולי המכתב

מר צבי הרמתי נולד בעיירה לודז' שבפולין, וכאשר פרצה מלחמת העולם השנייה היה נער בן 16. בהמשך הצטרף לפרטיזנים ולחם לצידם ביערות. בסיום המלחמה גילה כי רוב משפחתו נספו במחנות ההשמדה. אז העפיל לארץ ובסיום שירותו הצבאי הארוך, שם נפצע, שימש 'קצין העיר נתניה'. התקרבותו לחב"ד החלה ב'ערב חב"ד' שהתקיים באחד הקיבוצים. "באותו מפגש הבחנתי בכנות שלהם ובאמת שקרנה מכל דבריהם. נמשכתי אליהם בכל לבי והחלטתי בו-במקום שבאחד הימים אצטרף לחב"ד", סיפר לימים לשי מייזליש, מהשבועון 'כפר חב"ד'.

ההתעניינות הובילה אותו להשתתפות בכינוס תורה בעיר שאורגן ע"י בית-חב"ד. "הגעתי לכינוס והדובר המרכזי בכינוס היה הרב משה בימב"ד ז"ל, שהיה למעשה החב"דניק הראשון בנתניה שהכרתי. דבריו של ר' משה חדרו היישר לתוכי. מה שמשך אותי לחב"ד לא היו הניסים והמופתים - אלא אהבת ישראל של החסידים". בהמשך זכה גם לסייע בפיתוח מוסדות חב"ד בנתניה - פעילות בגינה זכה למכתב הבא מהרבי:

בשנת תשנ"ז נבחר ל'יקיר העיר נתניה' על היותו "איש של חסד, פעילותו למען הנוער, קליטת עלייה והנחלת המסורת". מסופר כי בעת ששהה בחצרות קודשנו, שלח הרבי את מזכירו לרכוש סרטוק עבור ר' צבי.

ר' צבי הרמתי. כרטיס ששלח לרבי (השתייכותו לחב"ד בחסדי ה' שלימה ומלאה)

ב"ה, כ' אייר תשכ"ה

מר צבי שי' [הרמתי]

שלום וברכה!

בנועם נודעתי על דבר פתיחת בית כנסת ובית המדרש חב"ד אשר בעיר נתניא, ואשר כבודו השתדל בזה ועזר ככל הדרוש בתוקף תפקידו הנעלה בעיר ואם בארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו.

ותקוותי תחזקני אשר גם בעתיד ימשיך בעזרתו בהאמור, וגם ישתתף מזמן לזמן בתפילה ובלימוד בבית הכנסת חב"ד האמור.

וימלא השם יתברך משאלות לבבו בתפילותיו בכלל, כולל גם כן ניצול האפשרויות הניתנות לו בתוקף תפקידו האמור - לביסוס היהדות המסורתית והפצתה ומתוך שמחה וטוב לבב

בכבוד ובברכה (חי"ק)

פרק שביעי

הפרק הבא עוסק במכתבים של הרבי לקבוצה של אנשי חינוך בעיר.

מר צבי נדיבי

מר צבי נדיבי היה איש חינוך פעיל בנתניה, ולימים אף עמד בראש מנהל החינוך בעירייה.

הוא למד בישיבה בארץ הולדתו צ'כסלובקיה, ועבר את אימי המלחמה. כשעלה לארץ, בזמן מלחמת השחרור שימש כחבלן ובאחת הפעולות איבד את ידו השמאלית. מסופר עליו כי כשרצה להכיר לתלמידיו מהי יהדות לקח אותם לביקור לכפר חב"ד ומאז החל להתקרב ליהדות ולחסידות. את בר המצוה של בנו (שהתקרב אח"כ) חגג בכפר חב"ד ובעצמו היה משתתף בשיעורי תניא שנמסרו בעיר.

בראשית הפעילות לתיקון חוק השבות שימש מר נדיבי כחבר הוועד למען שלימות העם. על שמו פועלת 'ספריית נדיבי' בקריית נורדאו.

כשהחל הרב ולפא את שליחותו בעיר, בשנות ה"למ"דים, סייע מר נדיבי כראש מנהל חינוך, בהקצאת גנים עבור בית חב"ד.

כפי שעולה מהמכתב הבא לקמן וכן זה אחריו, נכתב המכתב לנדיבי לבקשת מר אברהם טוביאס (הנמען הבא) מהרבי, שניהם, נדיבי וטוביאס לימדו בתיכון טשרניחובסקי בעיר ועסקו בחינוך באכפתיות גדולה.

גודל הנחת רוח מפעולות בשטח החינוך

ט'תקסה

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ח

ברוקלין, נ.י.

מר צבי שי' נדיבי, נתני'

שלום וברכה!

רבות שמעתי אודות פעולות מר בכלל, ובפרט בנוגע להשתדלותו לקרב לבם של נוער בני ישראל לאבינו שבשמים. אשר אם בכל מקום חשיבות הכי גדולה נודעת לפעולות אלו, על אחת כמה וכמה בארץ הקודש, עלי' נאמר תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, וכשהמדובר הוא בבני הנוער שהם עתידו של העם כולו. ובודאי לדכוותי' דמר האריכות בזה אך למותר.

ביזמתו של מר, כפי שכותב לי מר אברהם שי' טוביאס, נשלחו אלי וקבלתי זה עתה ב' חוברות גליונות, ומצורף בזה העתק מכתבי למר טוביאס העורך והשולח. וכיון שתקותי חזקה אשר בתוכן מכתבי דעת שנינו שווה, בודאי מר מצדו ישתדל להקל על מר טוביאס הפעולה בכיוון האמור.

אף שלכאורה אין מקום לנתינת תודה על קיום מצוה, ובפרט מצוה גדולה כהאמורה, הנוגעת בעצוב דמותם של נוער בני עמנו, בכל זה ארשה לעצמי להביע גודל הנחת רוח מפעולות מר בשטח האמור עד עתה, ופעולותיו בעתיד שבודאי יהיו באופן דמוסיף והולך, וזכות הרבים מסייעתו.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי למר ולכל אשר לו ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות.

מר אברהם טוביאס והחוכרות שהוציא עבור תלמידיו.

מר אברהם טוביאס, לימד בבית ספר 'טשרניחובסקי' ספרות, לשון ופילוסופיה.

טוביאס היה איש אשכולות. הקשר המיוחד עם תלמידיו נוצר גם בזכות עיתון בית הספר 'גליונות' (שמוזכר במכתב של הרבי) אותו ערך והוציא לאור במשך שנים רבות, ובו כתבו הן תלמידים מן המניין והן בוגרים, גם שנים לאחר שסיימו את התיכון. הם תיארו אותו בזיכרונותיהם: לפעמים נראה כאילו הוא מרחף בעולמות גבוהים, שוקע במחשבות וברעיונות הרחוקים מאד מהווי ואווירת בית הספר, וגם אחרי עשרות שנות הוראה בבית הספר נראה מעט חריג בקרב ציבור המורים.

האחריות הרבה על פרסומים לנוער

ט'תקסו

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"ח

ברוקלין, נ.י.

מר אברהם שי' טוביאס, נתני'

שלום וברכה!

זה עתה נתקבלו ב' חוברות גליונות, מחודש סיון תשכ"ז ותשכ"ח, בצירוף מכתבו. ובטח ישלח גם שאר החוברות ככתבו במכתבו, ותודה רבה מראש.

כיון שכל ענין בהשגחה פרטית, ארשה לעצמי לעורר על דבר התפקיד האחראי ורב החשיבות שיש למר בתור עורך גליונות אלו, הנקראים על ידי כמה וכמה מנוער בני ישראל, אשר על כל אחד ואחד מהם אמרו חכמינו ז"ל אשר נפש אחת מישראל הריהו עולם מלא. ואפילו כשהחומר נכתב על ידי אחרים, הרי הרבה תלוי בהעריכה בחסר ויתר וכיו"ב, ובעיקר לעורר את המתאימים לזה לכתוב בשטח המתאים ובאופן הרצוי. ואפילו אם מישהו בא ואומר שאין ברשותו של העורך לשנות יותר מדי, הנה אם הדברים נוגעים בערכים האמתיים של עמינו בני ישראל, זאת אומרת המיוסדים על הערכת תורתנו תורת אמת והוראות שלה, הרי בודאי שמתפקידו של העורך לפרסם דברי אמת ולשלול דברים שהם היפך האמת, ובפרט כשהמדובר בגליונות של הנוער, זאת אומרת אלה העומדים בתקופת החינוך והעיצוב של צורתם ותכונת נפשם לשנים יבואו במשך כל החיים.

מובן שידועה הטענה שבמשטר דימוקרטי יש לכל אחד רשות לעמוד על דעתו וכולי, אבל אין זה מצדיק סיוע לפרסום ענינים שהם היפך תורת אמת ומצותי' הנתונות מאלקים אמת.

ועל פי האמור, שהכל בהשגחה פרטית מבורא עולם ומנהיגו, בודאי שביחד עם תפקיד, ובפרט תפקיד חשוב ורציני, ניתנים גם הכוחות והאפשריות למלא התפקיד ובשלימותו, ולא עוד אלא גם בדרכי נועם, שהם דרכי התורה, וכמו שנאמר דרכי' דרכי נועם.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור ובברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

הנמען הבא, מר חיים צורי, היה מדריך מטעם משרד החינוך בבתי ספר ממלכתיים דתיים, כפי שנרשם בהערת העורך בסדרת 'אגרות קודש' של הרבי. נראה מהמכתב שהוא התעניין במוסדות חב"ד, אך לעת עתה אין בידנו מידע נוסף על האיש.

לימוד הא"ב בשיטה הצסורתית

ט'תשעג

ב"ה, י"ז חשון, תש"ל

ברוקלין, נ.י.

מר חיים שי צורי'

נתני, עמק חפר 4

שלום וברכה!

בהוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א הנני לאשר בזה קבלת מכתבו מיום ד' בתשרי, ואתו הסליחה בעד העיכוב מרוב הטרדות ובפרט ימי החגים שבינתיים.

ובמענה למה שכותב בנוגע ללימוד הא"ב בשיטה המסורתית, ובלשונו "שיטה שהיתה מקובלת בחדר", הנה ראשית כל יש לחלק בזה שני ענינים:

הא' השיטה עצמה, היינו ללמד את הילדים את הא"ב בקריאת שם האותיות, אלף בית, וכו' לפי הסדר, מוקדם ומאוחר, וגם לימוד התנועות כך, בשמותיהן ובצירופן עם האותיות בסדר מסודר.

הב' אופן ההוראה בשיטה זו, זאת אומרת המתודיקה, שזוהי חכמה מיוחדת. שהרי צריך לדעת איך להשתמש בשיטה אפילו הטובה ביותר. שהרי שנים משתמשים בשיטה מסויימת ואחד מצליח והשני לא, או פחות. וכשרואים שאין מצליח בשיטה מסויימת אין לדון מזה על עצם השיטה, כי צריך לקבוע אם יודע הוא כיצד להשתמש בשיטה זו ועושה כן.

והנה בנוגע לסעיף א' - יסוד הדבר ללמד על פי סדר הא"ב וכו' יסודתו בהררי קודש כידוע ומפורסם, ואין כאן המקום להאריך בזה, ובודאי יוכל למצוא כל המקורות לזה. ולא רק שאין רשאים לוותר על שיטה זו, אלא כל הפוגע בזה פוגע הרבה בהשרשת רגש הקדושה בנפש הילד.

ולכן אפילו אם תמצא לומר (שבאמת אין המציאות כן) שהלימוד באופן האמור לא כל כך מעניין וכו' לגבי שיטות חדישות, אין זה מצדיק את הנסיגה מהשיטה המקודשת ולנקוט בשיטה חדישה ששכרה יוצא בהפסדה.

אבל באמת, אם מתבוננים בדברי חכמינו ז"ל אסתכל באורייתא וברא עלמא ודרכי דרכי נועם, ברור הדבר שבאם רק ישתמשו כראוי באופן ההוראה של הא"ב מתאים להוראות תורתנו הק' יצליחו לא רק בעניני הקדושה הקשורים בשיטה האמורה אלא גם פשוט בעצם הלימוד והתקדמות הילד. וראינו גם מן הנסיון, אשר המורים שהתמחו בידיעת דרכי ואופני הלימוד של התחלת הקריאה, נוכחו לדעת שדוקא הלימוד בשיטה זו הוא הכי מוצלח. ולדוגמא, ידועים לי כמה מוסדות להכשרת מורים באירופה ובארצות הברית, אשר בלימוד המתודיקה להתחלת קריאה ביכרו את לימוד הא"ב כפי המסורה על כל שיטות אחרות, אלא שכמובן שהשיטה עצמה צריכה לימוד כיצד להשתמש בה.

ולאור הנ"ל, לא רק שאין להחליף את השיטה, אלא שיש לעודד את המורים המשתמשים בה, ואלה שמשום מה מתקשים בה, יש להפנותם למומחים אשר נוסף ליראת שמים שלהם בקיאים הם בהדרכת מורים אלו כיצד ללמד את תלמידיהם באופן הכי טוב על פי שיטה הנ"ל.

ובטוחים אנו בכ"מ, בתור מדריך פדגוגי מטעם משרד החינוך בבתי ספר דתיים, שיתבונן ויתוודע יותר בכל הנ"ל, ויעזור גם בעצמו ככל האפשר בזה, ויהי' מן המזכים את הרבים, אשר זכותו גדולה מאד וקיימת לנצח.

תשואות חן על התעניינותו במוסדות חב"ד.

בתקוה להתבשר טוב ובברכת כט"ס,

הרב ח.מ.א. חדקוב

הרב שמחה הכהן קוק, (אחינו של הרב א"י הכהן קוק הרב הראשי), פתח בשנות הכפ"ם, ישיבה תיכונית של 'בני עקיבא' בעירנו נתניה. כראש ישיבה דרש לתת קדימות לתורה על פני העבודה, וראה בלימוד התורה את הפתרון לבעיות הנוער. עם זאת, הוא קידם מצוינות בישיבה גם במקצועות החול.

בסתיו 1969 (כשנה לפני תאריך המכתב) הועמד הרב קוק בראש רשימה מלוכדת של אגודת ישראל וחלק מהמפד"ל למועצת עיריית נתניה, שזכתה בשני מנדטים. לאחר פטירת אביו היה לרב ואב בית דין רחובות.

הרב שמחה הכהן קוק

סוף האמת להתקבל

ט'תתקסט

ב"ה, כ"א אלול, ה'תש"ל

ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ רב פעלים

מוה"ר שמחה שי' הכהן קוק

נתני'

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו מי"ב אלול עם המצורף אליו, בו כותב ע"ד הקושיים להחדיר ההכרה של הודעת חכמינו ז"ל: בראשית - בשביל התורה שנקראת ראשית כו' ובשביל ישראל שנקראים ראשית, ושואל דעתי בזה.

והנה בודאי אשר דברי חכמינו ז"ל אינם צריכים ראיות והוכחות וכו', ובפרט בענין עיקרי כהאמור. ובודאי גם הם - חכז"ל - העריכו התנגדות העולם כולו לקבלת מימרא כהאמורה, ובפרט על פי הכתוב כי אתם המעט מכל העמים, וישראל דוויים וסחופים וכו'. ובכל זה פרסמו את האמור ובהחלטיות, ועד כדי כך אשר רש"י בפירושו על התורה העתיק מאמר האמור. והרי קו רש"י בזה הוא לפרש פשוטו של מקרא כהודעתו בכמה מקומות "ואני לא באתי אלא לפרש פשוטו של מקרא". שמזה מובן שאפילו כשרש"י מביא דרש או מדרש הרי גם זה שייך ומוכרח לפשוטו של מקרא, אלא שאינו בפשטות לגמרי. וכיון שבתחילת פירושו על התורה העתיק מאמר רבותינו ז"ל האמור, זאת אומרת שאפילו בן חמש למקרא יש להודיעו על דבר זה, הרי מובן שאפשר גם להסבירו אפילו על פי דרכו.

והרי ראינו במשך הדורות של עמנו בני ישראל בגלותם, גלות במובן הפשוט וגלות

הרוחני, שכל ההשתדלויות לכסות על האמת שבתורתנו תורת אמת, בשביל שתהי' התורה מתקבלת יותר לחוג פלוני ולמהלך הנפש של פלוני, כרגיל הלשון בזה - שיטת האפולוגיטיקה, הנה לא רק שלא הביאה תועלת בת קיימא, אלא עוד הזיקה, אם בקירוב זמן או לאחרי משך זמן, נוסף על הנקודה שכל פשרה עם האמת הרי זו נטי' מן האמת, במלים אחרות - היפך האמת, שהרי פשרה ואמת הפכיים הם.

איני יודע עד כמה השפעת כת"ר מגעת, אף שגם על ענין זה קאי מאמר החכם קבל את האמת ממי שאמרה, על אחת כמה וכמה שבא מרב מורה הוראה בישראל ובחינוך וכו'. אבל באם אי אפשר מאיזו סיבה שתהי' שתתקבל ההנחה האמורה, על כל פנים יש להשתדל להבליט את הנקודה אשר דברי ימי ישראל הרי הם למעלה מדרך הטבע, ומצויינים הם בהשגחה פרטית וכו', ובפרט על פי ביאור המאורעות בדברי ימי חייהם של שאר העמים להדגיש את ההשלכות בנוגע לעמנו בנ"י וחיינו וההרפתקאות שעברו עליו וכו' וכו'.

ויהי רצון שחפץ ה' בידו יצליח לנצל השפעתו במישרין ובעקיפין להחדיר יראת הוי' טהורה, אשר חד היא עם אה[ב]ת הוי', בחיי היום-יום של כל אלה שיכול להשפיע עליהם, והקו בזה הריהו כמו שנאמר בכל דרכיך דעהו, בכל הדרכים והאופנים וכו', על אחת כמה בנוגע ספרי לימוד וחינוך בכלל.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ובשורות טובות בכל האמור וזכות הרבים מסייעתו.

***

פרק שמיני

בי"א ניסן תשל"ב ציינו חסידי חב"ד בכל רחבי תבל את יום ההולדת 'שנת השבעים' של הרבי.

לקראת היום הבהיר הגישו השלוחים, העסקנים, נציגי המוסדות ארגונים וקהילות - את איחוליהם ומתנותיהם לרגל יום-ההולדת.

גם ראש עיריית נתניה באותם ימים, מר עובד בן עמי, 'מייסד העיר' שלח לרבי מברק ברכה.

הרבי הודה לו על כך במכתב מיוחד:

מר עובד בן עמי
ראש העיר נתניה

רחוב חב"ד בעיר

רחוב חב"ד בעיר

ישפ

ב"ה, כ"ו ניסן, ה'תשל"ב

ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר עובד בן עמי שי'

ראש העיר נתני'

שלום וברכה!

בנועם ובתודה לבבית נתקבל מברק הברכה בקשר עם יום ההולדת. במיוחד נתרשמתי מאות הכבוד שהנחילה עיריית נתני', ובראשה כבוד מעלתו, לתנועתנו, תנועת חב"ד, בקראם אחד מרחובות העיר בשם "רחוב חב"ד". והרי זהו ביטוי מתאים ביותר לההכרה והאהדה שכ' ובני עירו רוחשים לפעולות חב"ד בשטח החינוך והפצת ערכי עמנו המקודשים, בארצנו הקדושה ובתפוצות, מתוך אהבה המשולשת - אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל, שהן כולי חד - והוא יסוד השקפת עולמה של תורת החסידות בכלל ותורת חב"ד בפרט. וכבר מלתי אמורה בכגון זה: יתברכו המברכים מה' מקור הברכות, על פי הבטחתו לאברהם אבינו - ואברכה מברכיך - מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, בגשם וברוח גם יחד.

ברכה והדרכה לרב העיר נתניה

בשלהי שנת תשל"ט נערכו בחירות לרבנות העיר נתניה, בהן נבחר הרב ישראל מאיר לאו. לאחר היבחרו, שלח מכתב אל הרבי. במענה (מתאריך ט"ו חשון תש"מ) כתב לו הרבי אגרת ברכה והדרכה נפלאה לתפקידו החדש.

בין השאר מברכו הרבי: שיוסיף חילים בתפקידו האחראי והנעלה בתור רב הראשי דנתני'.

הרבי מזכיר את בלבול הערכים והמבוכה הרבה בין הנוער בקביעת דרך חיים ראויה לשמה, ומזרז את הרב הנבחר שבודאי יקדיש עיקר מרצו בשטח זה.

בהמשך המכתב לומד הרבי הוראה משנת השמיטה שחלה אז.

לפני סיום כותב הרבי: עונג מיוחד היה לי בקראי מכתבו אשר ממשיך בקשרים מעשיים עם אנ"ש שי' בכלל ועם אנ"ש בעירו בפרט, כאשר את המילה שי' הוסיף הרבי בכתב ידו.

את מכתבו חותם הרבי בברכה לנהל עדתו על מי מנוחות הלוך ומוסיף ואור.

הרב לאו בחגיגת י"ט כסלו של בית חב"ד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

תחום טענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ס"ו השון, ה"תש"מ
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"ם
עוסק בצרכי צבור רב פעלים כו'
כזה"ר ישראל מאיר שי" לאו
הרב הראשי לנתני" יצ"ו

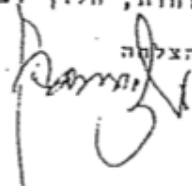
שלום וברכה:

לאחריהם הטלפון ארוך; ואף שדרשתי לשלומי עלי ידידיו המשותפים
זכחתי לקבל מכתבו, שהגיעני באיחור רב, ואה"כ מפני רוב המעמסה
בהספק לחודש חשרי נחמכב המענה, ואח כה"ר הסליחה.
ועזרתו בברכה, אשר בעזר השי"ת יוסיף חילים בתפקידו האהראי
והנעלה בחור רב הראשי לנתני" באה"ק ח"ו. שאט ככל מקום ובכל
זמן האכזר הכרחי הוא, על אכו"כ בתקופתנו ובארצנו הק', אשר
המיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, וביחד עט זה
ולעזרת זה שורר בה בלבול הערכים והמבוכה רבה בין הנוער בקביעה
דרך הייס הראוי לשמה. ובודאי, כמו בעבר, יקדים עיקר כרבו
בטטה זה, וזכות הרבים מסייעהו.

וכמדובר כמה פעמים, פעולה עם אחד או אחת כן הנוער הרי זו
ג"כ פעולה עם הרבים, שהרי בעמיד הקרוב יקומו בית בישראל,
וכל הוספה בהשפעה טובה במקום הבית ובעקרת הביה עושה פירות
ופירי פירות בהנהגת הבית ובחינוך זרעם וזרע זרעם עד סוף העולם.

ובודאי לרכוחי דכת"ר, ובפרט על פי הרוסס השכור אצלי
כפגישתנו, אין צורך להאריך, כי אם להוסיף הדגשה כענינא דהאי
שחאן שנת השבע שבה לה, וכמבואר במפרשים אשר בה היו מוכישים
כליכוד התורה ובהתבוננות בה וקדישים לזה הזמן שהיו מחפנים
בעיקר העבודה באה"ק שהיתה תזרע שדך ותזמור כרמך. ובלשון
תכנינו ז"ל אפשר אדם חורש כו' וזרע כו' וקוצר כו' ודש כו'
וזורה כו' חורה מה תהא עלי' (ברכות לה, ב), הרי מסמע כזה
שכסכל המלאכות האמורות אסורות (בשביעית) או לימוד החורה הוא
באופן דתורתו אומנהו, כהדגסת רשב"י בעל המאמר.

עונג ביוחד הי' לי בקראי במכתבו אשר ממשיך בקשרים מעשיים
עם אנ"ש לכלל ועם אנ"ש בעירו בפרט.
והשי"ת יצליחו לנהל עתו. על מי מנוחות, הלוך ומוסיף ואור

בכבוד ובברכה להצליחה
ולבשורות טובות

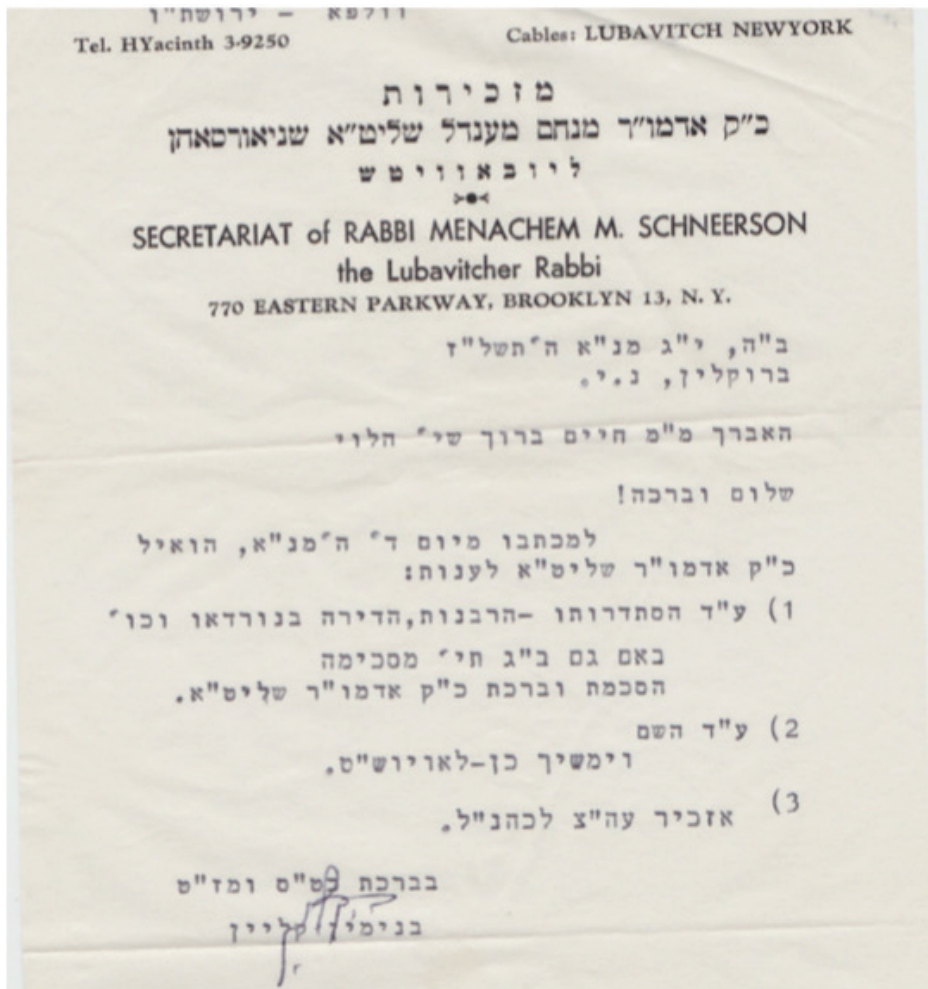

פרק תשיעי

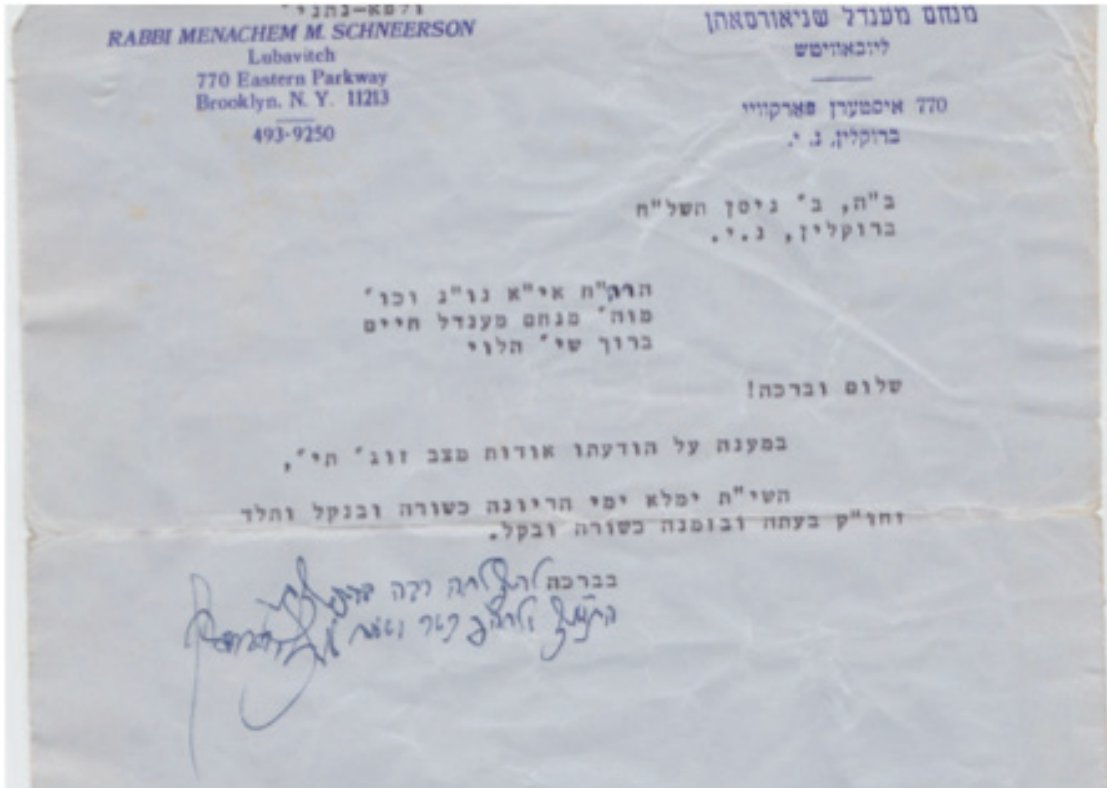
מכתבים ומענות לרב מנחם שי' ולפא, השליח הראשי לעיר ומנהל בית חב"ד נתניה קודם חתונתו (בחודש אלול תשל"ז) ביקש הרב ולפא מהרבי, הסכמה וברכה לקבוע את דירתו בקריית נורדאו.

במענה המצורף נתן הרבי את ברכתו והסכמתו עבור הרב ולפא ורעייתו לקביעת מקום מגורם קריית נורדאו

מעבר לקריית נורדאו והסתדרות ברבנות

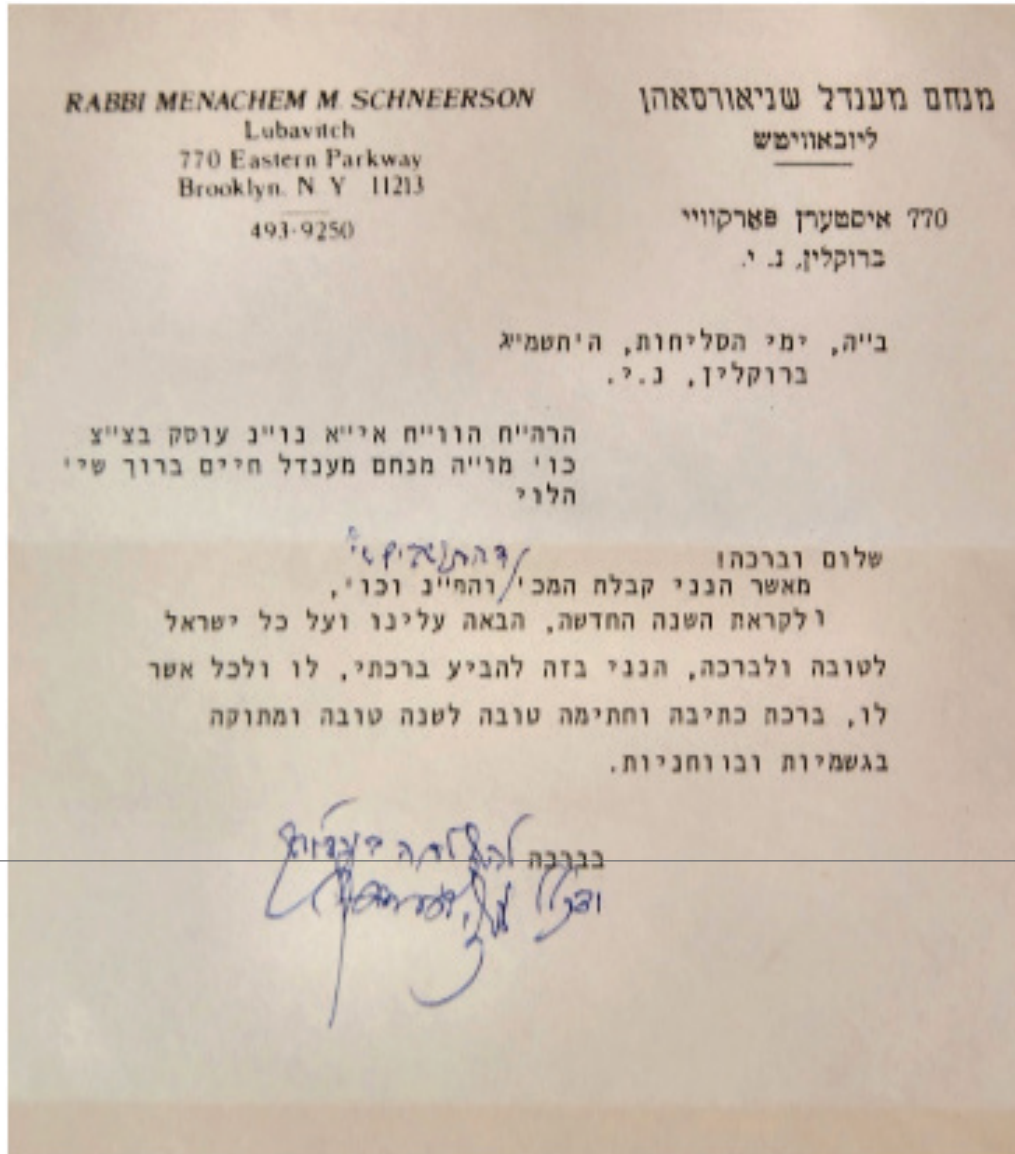
מכתב זה נכתב כחצי שנה לאחר החתונה והמעבר לקריית נורדאו

בתחילת המכתב מתקן הרבי את התארים מהוותיק וחסיד להרב החסיד, ובסופו מוסיף ברכה בכת"ק: להצלחה רבה בהפצת התורה ומצות ולחג הפסח כשר ושמח

במכתב הבא מציין הרבי שקיבל את מכתבי התושבים שנשלחו לקראת ראש השנה
תשמ"ד אל הרבי

ברכה לתושבים

הרבי מוסיף שקיבל את מכתבי התושבים שיחיו, ובסופו מוסיף ברכה: להצלחה
בעבודת הקודש ובכלל

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213
493-9250

סדום סענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.
ב"ה, יום ועשי"ק פ' חזון,
הי מנחם אב, יום הסתלקות הארי"י ז"ל,
ה'תשפ"ג. ברוקלין, נ.י.

הנהלת צעירי אגודת חב"ד
סניף, נחניא
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!
דו"ח וכו' מכתב/נתקבל, ות"ח. ואבינו שבשמים ימלא משאלות לבבם לטובה בגו"ר,
בחור בקשות ותפלות כאחבנ"י שליט"א בכ"מ שהם, בחו"ל ובאח"ק, אשר נשבע הי' לאברהם
ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם, ארץ אשר תמיד עיני הי' אלקיך בה מרשית השנה ועד
אחרית שנה,
כאחבנ"י כולנו כאחד, שהרי הקדמת התפלה היא, כהוראת הארי"י, קבלת מצות עשה של ואהבת
לרעך כמוך,
ובפרט ובמיוחד התפלה שלש פעמים בכל יום: את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח כוי (אשר לזה)
קווינו כל היום, ובהמשך אלי':
רצה הי' אלקנו בעמך ישראל כוי והשם העבודה לדביר ביתך כוי ותחזינה עיננו בשוכך לציון
ברחמים -
ויהשכו ימים אלה י"להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה".
וזריזות במעשינו (תורה ומצות - ובזה גמ"ח) ועבודתנו (תפלה) בכלל, ובליסוד פנימיות
התורה: זוה"ק כוי כתבי האריז"ל וכו' בפרט (וכפי שתאריך תלמידו הרמ"ו),
תזרז ותביא הגאולה האמתית והשלמה - גאולה העם בשלימותו, הארץ בשלימותה והתומ"צ
בשלימותו - באופן דאחשינה וארו עם ענני שמיא,
ותקויים אמירת השם: אלקים אתם ובני עליון כולכם.
ותחזינה עינינו - עם הנבחר - בבית הבחירה, מקדש אד-ני כוננו ידך, ביהמ"ק הנצחי.

בברכה
Menachem Schneerson

ג.ב. טובן וגם פשוט אשר הנ"ל/שייך במיוחד ליום ההסתלקות דהאריז"ל, בתקופה הוא בכל ימות
השנה, אלא שיום סגולה הוא ראש ומוסיף כח בהם וכו' - ובדוגמת זכר ליצייתם בהמ"ם וחיובו
הוא בכל ימות השנה.

במכתב להנהלת צא"ח נתניה מציין הרבי כי קיבל את הדו"ח והמכתב, ומוסיף בכת"ק ברכה להצלחה בעבודת הקודש

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי אלול, ה'תשמ"ג
ברוקלין, נ. י.

אל המשתתפים בשעוריאניש
בנתניא
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!
מאשר הנני קבלה הידיעות ע"ד השעור י"ג / על הרגלי
ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי, להם ולכל אשר להם, ברכת כהיבה ורחימה
טובה לשנה טובה ופחוקה בנשסיוה וברוחניות.

בעזרת אברכה אלקי ישראל וכו'
וילעזר תגדילי מלך המשיח

במכתב אל המשתתפים בשיעורי אנ"ש בנתניה מוסיף הרבי בכת"ק: ותשואות חן
על הבשורות טובות. ובחתימה: **בכבוד ובברכה שילכו מחיל אל חיל וכו' ויבשרו טוב**
תמיד כל הימים

בניית בית חב"ד המרכזי

עידוד לבניית בית חב"ד

לאחר הסתלקות הרבנית חיה-מושקא נ"ע בכ"ב שבט תשמ"ח, עודד הרבי הקמת מוסדות על שמה. בי"א ניסן תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה בניית בית חב"ד המרכזי בסוף הקיץ, הכביד מאוד הנטל הכלכלי, מכיון כשהוצאת הבניה התווספו על הפעילות השוטפת. כשהמצב הפך לקשה מנשוא, כתב על כך הרב ולפא לרבי, והמתין למענה קודשו.

בינתיים, נסע להיפגש עם מנכ"ל צאגו"ח הרב אהרונוב, וביקש את עזרתו. תוך כדי הפגישה, הגיעה שיחת טלפון עם מענה מהרבי: **"בטח הגיע אליהם המדובר בימים האחרונים אודות בנייה, אזכיר על הציון"** (באותו זמן הכריז הרבי על שנת תשמ"ט כ'שנת הבניין', והורה שכולם יעסקו בבנייה ויתברכו בהצלחה). 'התחושה הייתה, כאילו הרבי אומר: אתה הרי רואה שאני מורה לבנות. מה אתה מהסס, תמשיך לבנות והכל יסתדר..'

ברכה נצחית - תמיד כל הימים

בשנת תשמ"ח, לאחר פטירת הרבנית הצדקנית מרת ח'יה מושקא ז"ל הונחה אבן הפינה לבניין בית חב"ד המרכזי.

בערב ט"ו באב ה'תשמ"ט, נערכה חגיגת חנוכת הבית של בית חב"ד המרכזי בשכונת קריית נורדאו בנתניה.

במענה על הזמנת הכבוד שנשלחה לרבי, הוציא הרבי מענה מיוחד ונדיר באורכו.

ב"ה, ערב ט"ו באב במנ"א תשמ"ט

לכבוד הרה"ח וכו' ר' מנחם מענדל חיים ברוך הלוי וולפא

מועתק בזה נוסח הברכה שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח בקשר חנוכת הבית של בית חב"ד בנתניא:

אזכיר עה"צ (על הציון) לחגיגה - שיהיו כל הענינים בשעה טובה ומוצלחת בכל הפרטים ובכל הענינים תמיד כל הימים ונזכה לגאולה האמיתית והשלימה במהרה נאו ממש,

ויקויים בכ"ז (בכל זה) כפירוש השם נתנ

(ואמחז"ל כל הנותן בעין יפה נותן, ועאכו"כ כשהנותן הוא) י-ה,

והיום ערב י-ה במנ"א - קיימא סיהרא באשלמותא - שלא היו יו"ט לישראל כט"ו באב וכו'.

מילותיו הקדושות של הרבי 'שיהיו כל הענינים בשעה טובה ומוצלחת בכל הפרטים ובכל הענינים תמיד כל הימים' מלוות את מוסדות חב"ד בנתניה ואת ההתפתחות הגדולה לאורך השנים, עדי נזכה - כלשונו של הרבי 'לגאולה האמיתית והשלימה במהרה נאו ממש'.

תמונה מהנחת אבן הפינה שנשלחה לרבי ושמורה בארכיון ספריית אגודת חסידי חב"ד.

ק"ל, צירק סו' גמנא' תש"ט
 זכ"ל הר"ה וכו' מנחם
 מנחם חיים בייקל אלו ואלא
 מיטתן בזה נ"מ הבינה
 שהיא נ"ל אדמו"ר שליט
 אלוה בקר זמנעל הבית
 של בית חב"ד בנח"א.
 זכ"ל וכו' זמנעל-יהיו
 כל חסידים בשעה טובה ואלו
 כל הפסוקים וכו' חסידים טובים
 כל הימים ונענה אלוה הוואתית
 והאימה בזה נ"מ זמנעל
 ויניחם בכו' פסוקים השם נתן
 (וואתית) כל הנותן בכו' יפה נתן,
 ועל כן פירשתי (יהוה) י"ה

ב
 והיום צירק י"ה גמנא' - נ"מ
 סדרה ב"ש אמת-אלה ש"ה י"ו
 י"ה אמת כ"ו ב"ש וכו'.

ברכתו של הרבי לחנוכת בית חב"ד (בכתב יד המזכיר)

ברכה והצלחה עבור כל נתניה

כשעבר הרב ולפא אצל הרבי, בחלוקת הדולרים בי"ג סיון תנש"א, הציג המזכיר את הרב ולפא מנתניה.

הרבי נתן דולר נוסף, באומרו "ברכה והצלחה פאר גאנץ נתניה" ["ברכה והצלחה עבור כל נתניה"].

לאחר מכן ביקש הרב ולפא ברכה לאנ"ש, למוסדות בנתניה, לבנייה, להיפטר מהחובות.

כ"ק אדמו"ר שליט"א: "אמן. זאל זיין הרחבה בקרוב ממש" ["שיהיה בהרחבה בקרוב ממש"].

כשביקש ברכה "עבור החולים בנתניה". ענה הרבי: "שיהיו בשורות טובות".

כאשר הזכיר את שמם ושם אימם של שני חולים: יוסף יצחק בן חנה, ויוסף חיים בן רות, אמר הרבי: "נו, אני מרוצה שיותר משני חולים - אין שם...". ונתן עבורם שני דולרים נוספים באמרו "שתהיה להם רפואה שלימה".

ברכה לסיום בניית בית חב"ד

בחלוקת הדולרים לצדקה בכ"ה תמוז תנש"א, עבר אצל הרבי הרב יצחק זאב ולפא, אביו של הרב מנחם ולפא ואמר: הבן שלי, מנחם מענדל חיים ברוך מנתניה מבקש ברכה שיזכה לסיים בקרוב את הבנין של בית חב"ד נתניה.

הרבי מסר שטר נוסף לצדקה ואמר: מסתמא הוא מיד יציב שם קופת צדקה, שתהיה שם קופת צדקה גדולה.

גודל זכות הסיוע למוסדות

ב"ה מוצאי ש"ק פר' נח ה'תנש"א.
 ב"ק אגמז"ר שליט"א
 אע"פ קצת זמני מתנתן להראינני אצמי אהרן
 המוסדות ואהרן פזיות הפצת הידוע והאחרת
 בנתניה.
 ולומר שמענין גילוי כי המצב הכספי של
 מוסדות ח"כ בנתני"ה קשה, מוגזר וזכרתי
 כספיים גדולים. ואצ"פ הסיוד שהצאתי לקרא
 צ"י רבני ח"כ ובצאצ"ה צאיז ביותר, ולא
 צריך לעצירת הכנסות. אר"י כי בקולנו אהרן
 פצאויז הולך סיוד והסגרת וכו' וקולנו
 הפדיות והצבחה, שלא מומשו צדין.
 בן מצובזיז כספיים שהוקדמו צ"י הצעירה
 ועשירי הפנים וכו'.
 אע"פ מקלויז על עצמותי בע"ה לעשות ככל
 יכולתי אהרן המוסדות והפצת הידועות
 והאחרות בנתני"ה, ואקראים זכרתי ב"ק
 אגמז"ר שליט"א ידועה ה' הצלחה וזכרה
 להרחבה בכל צדני מוסדות ח"כ בנתני"ה.
 חנני מנצחיים ברוך בן סינדה מוסקד הלוי ולפני
 אליהו בן הטיט טישמן
 אליהו חייק בן שרה אחמד יחיאל
 אריה צבי הורוץ בן דוד
 דוד יעקב הלפרן בן חיים
 שמעון אהרן בן יעקב פרידה דוד
 אהרן הלוי בן משה לוי
 יעקב בן אברהם באסקוב

כתיב אהרן קצת
 אחרי יומים, ועד זמני הקדש:
 "וישמו טוב ואלו כספים וכו'
 אזכיר על הציון".

במוצאי ש"ק פר' נח ה'תנש"א, כתבו קבוצה מאנ"ש בעיר לרבי על התמסרותם לסייע למוסדות חב"ד בנתניה ולהפצת המעיינות בה.
 בתגובה לכך נתקבל המענה: **ויבשרו טוב וגדול זכותם וכו' אזכיר על הציון.**

עבצע והשיב לב אבות על בנים?

במהלך שנת תש"מ הכריז הרבי על מבצע "והשיב לב אבות על (ידי) בנים", באותו זמן - כתב הרב ולפא מכתב אל הרבי ובו בקשת ברכה עבור זוגתו העומדת ללדת ללידה קלה, לאחר שכתב פעמים נוספות ענה הרבי: 'אזכיר עה"צ, מבצע והשיב לב אבות על בנים?' (בצירוף סימן שאלה...), דהיינו שיש להיות מונח בעניין זה, ואין לדאוג על עניין הלידה.

”קהילה קדישא דיליה”

באמצע חודש אלול של שנת תשמ”ז נסע הרב ולפא לניו יורק לטובת המוסדות, כשחזרתו מתוכננת ליומיים שלשה טרם ר”ה, בכדי לשהות במקום שליחותו בימים הנוראים. את שבת סליחות הוא העביר אצל הרבי, וביחד עם השמחה על הזכות שנפלה בחלקו, נזכר’ הוא בנסיעתו המתוכננת למחר. גם המראה של המוני האורחים הבאים לחודש החגים לא תרם לשיפור מצב רוחו.

בחלוקת דולרים של אותו יום ראשון, היה נתון בהרגשת כאב, אך מובן שלא אמר לרבי דבר, בעוברו לפני הרבי, נתן לו הרבי דולר לברכה והצלחה כרגיל, ולאחר שפסע כמה פסיעות לעבר היציאה, קורא לו הרבי ונותן לו דולר נוסף באומרו: ”איבערגעבן לצדקה בקהילה קדישא דיליה”... ועוד שפע של ברכות רבות יוצאות מגדר הרגיל...

כ”ו אלול תשמ”ז

פרק עשירי: מענות לשלוחי הרבי לעיר

כשנתיים לאחר נישואיו, קיבל הרב נתנאל דרייפוס ע"ה את הסכמתו וברכתו של הרבי לצאת לשליחות בנתניה. בהזדמנות מסוימת סיפר שכשלעצמו חשב על אפשרויות שליחות אחרות, ובהן ערים שונות בצרפת, אך הרבי לא התייחס כלל לשום הצעה מסוג זה. רק כשהעלה באחד ממכתביו, בדרך אגב, את האפשרות של נתניה - אישר הרבי מיד הצעה זו!

הרב נתנאל דרייפוס ע"ה בקבלת קהל בבית חב"ד
התמונה נשלחה אל הרבי בזמנו ושמורה בארכיון הספרייה

משמאל לימין: הרב וילהלם שי' הרב דרייפוס הרב נמט ע"ה והרב ולפא שי'

בכ"ח ניסן ה'תנש"א יצא הרב צבי שי' וילהלם לשליחות בקהילת חב"ד צפון נתניה. טרם יציאתו לשליחות כתב הרב צבי לרבי וזכה למענה: **בהתייעצות עם ידידים מבינים**. לאחר ההתייעצות ענה הרבי: **אזכיר על הציון**. בחודש אב ה'תנש"א כותב הרב וילהלם לרבי בקשת ברכה לתוכנית הבניה של בית חב"ד ובית הכנסת, שהוקם אחר כך ברחוב בר אילן פינת רחוב בארי בעיר. מענה הרבי היה: **ותהא פעולה נמשכת ובהוספה רבה והענין והזמן גרמא**. כשהרבי מותח קו תחת המילה 'רבה' להדגשה.

כתב, צעק חסון ממש
 אר' צבי שי' וילהלם
 ה' אמויה צבני היקטו
 ע' המל'ט' מ'מ'ט'
 ורבא פקויה למשנה
 וגה'ס'סה רבה
 והענין והזמן
 אר' צבי שי' וילהלם
 (א"כ)

כשכתב לרבי בחודש כסליו ה'תשנ"ב על פתיחת הבית חב"ד בבניין שהושכר ברחוב ריינס ענה הרבי: **אזכיר על הציון להצלחה רבה והזמן גרמא והענין** [נר חמישי דחנוכה תשנ"ב]

בנין בית חב"ד צפון נתניה (לפני ההרחבה) - באר ח'יה, כולל בית כנסת, מקווה טהרה מועדון נוער, ספריה ועוד.

פרק אחד עשר:

מכתב ברכה לשפרה ופועה

הרבי מוסיף ברכה להצלחה בעבודת גמילות חסדים באופן נעלה

ברכה לנשי חב"ד נתניה

מענה בקשר להתועדות נשי ובנות חב"ד בנתני, תל מונד וכפר יעבץ אה"ק -
שנערכה במקביל להתועדות נשי ובנות חב"ד ברחבי תבל לקבלת פני משיח צדקנו
במוצש"ק כ"ח טבת תשנ"ב ("בית חיינו" גליון 124):

הברכות נמסרו ות"ח ותהא פעולה נמשכת וכו' אזכיר עה"צ

פרק שנים עשר

45

גדול זכות עיר בארץ הקודש

ביום א כ"ד אדר תשנ"א 10.3.1991 כתב גזבר עיריית נתניה, מר דוד לוסטיג מכתב לרבי ובו ביקש ברכה להצלחתה הכלכלית, של עיריית נתניה, וביצוע הסדרי החוב הקשים.

עיריית נתניה

ת.ד. 2166
טלפון: 603131
פיקס: 42400

יום א' כ"ד אדר
תש"א

ק"ה

כד' קדושת האדמה שז"א

אני זקן בן מאור וצפורה אלסטיג

לשבו עיריית נתניה מבקש ברכה הרבה

אי ברכה צפורה

די ברכה והצלחתה הכלכלית של עיריית

נתניה והיזום הסדרי החוב הקשים

אזיחה נקיזנו.

זקן בן צפורה אלסטיג

כעבור מספר ימים הגיע ברכת הרבי: אזכיר על הציון, וגדול זכות עיר בארץ הקודש,
וביחוד כשהנהלה תוסיף בעניני תורה ומצוות שבעיר.

053-619258

TEL: 718-953-0850

Mar 14, 91 21:13 No.

אזכור ר' אהרן שיהיו וחסא
על הודע פנס מנהל אגרי.
אזכיר עתה אפ"כ

א"כ

ד"ר, רב אהרן מנחם
זכרון ר' דוד שני ז"ל
מחלת רב אדמו"ר שי"ט
על הודע - פנס מנהל
אזכיר.

אזכיר על הציון.
אזכיר על הציון.
אזכיר על הציון.
אזכיר על הציון.
אזכיר על הציון.

M. M. M.

P.01

R 15 . 91 10:25 SEGAL AFULR 06594100

לפתח את נתניה לתפארת אלקים ואנשים

מר יואל אלראי שיחי' עמד בראש עיריית נתניה עשר שנים, בין השנים תשמ"ד-תשנ"ד וסייע רבות לפעילות חב"ד בעיר. בשנים הראשונות לכהונתו נסע לארה"ב על מנת להקים את ה'קרן למען נתניה' יחד עם נדבנים מחו"ל. לפני נסיעתו תואם לו ביקור אצל הרבי ע"י הרב ולפא.

בהתחלה - מספר מר יואל אלראי-הצגתי את עצמי בפני הרבי כמי שמתחיל את עבודתו למען נתניה במסגרת תפקידי בראשות העיר. הרבי שאל אותי על מסלול חיי ועל לימודיי.

בהמשך קישר בין שמותי 'יואל' ו'אלרואי' ובין עירנו 'נתניה' באומרו שבכולם יש את שם ה', ודיבר על הצורך לפתח את נתניה 'לתפארת אלקים ואנשים'.

הרבי נתן לי 2 דולרים באומרו כי דולר אחד הוא נותן לכל אחד, והדולר השני הינו תוספת מיוחדת עבורי.

ניתן לומר, שכל פעילותי למען היהדות והמסורת בעיר במהלך כהונתי הייתה בהשראת וכתוצאה מפגישה זו. הדברים שהרבי אמר לי נחרטו בנשמת. גם המרכז למען הקשיש מתנהל ברוח המסורת והיהדות.

ראש העיר מר יואל אלראי
בהתוועדות י"ט כסלו בכפר חב"ד

נתניה - עיר ואם בישראל

ר' שמעון שר אצל הרבי

בחודש אדר תשמ"ט ביקר הרב שמעון שר חבר מועצת העיר אצל הרבי. המזכיר הרב גרונר הציג את ר' בנימין קלוגר שמציג את ר' שמעון שר מ"מ ראש עיריית נתניה.

הרבי: שיהיו בשורות טובות

ר' בנימין קלוגר: הוא (הרב שר) מסייע למוסדות חב"ד נתניה

הרבי: זה תתנו לצדקה עבור המוסדות בנתניה. אתם הרי גרים בנתניה!?

הרב שר: אני רוצה למסור שליחות ממוסדות חב"ד בנתניה

הרבי: שליחות צריכה להיות קשורה עם דבר גשמי, כך כתוב אפילו ביחס לנבואה שנהגו

לחברה לדבר גשמי, במילה ה"ז (שטר הדולר לצדקה) דבר גשמי

הרב שר: גשמיות הם קיבלו מהעירייה, מהרשות, שעזרה לבנות את הבנין.

הרבי: אבל כשאני רוצה לתת לצדקה אני צריך לנהוג כפי שכתוב בתנ"ך, ובתנ"ך כשנותנים

ברכה מקשרים זאת עם דבר גשמי. מה שהעירייה תיתן - זהו ענינם, ומה שאני נותן ברכה

זהו כפי שכתוב אפילו לגבי נבואות שמקשרים זאת בדבר גשמי, ואז ה"ז דבר בטוח שזה ירד למטה מכיון שהדבר כבר החל בפועל.

הרב שר: את חנוכת הבית הם יעשו בע"ה לפני ראש השנה.

הרבי (בחיוך): לפני ראש השנה? אתם יכולים להיות מרוצים מזה? עד לפני ראש השנה יש יותר מ6 חדשים!?

הרב שר: כעת הם סיימו חצי מהבנין..

הרבי: בכל אופן, תמסרו להם, שאני אמרתי שאתם מרוצים (באם יבנה הבנין) עד ראש השנה ואני אהיה מרוצה (באם יבנה הבנין) עד חמישה עשר באב. חמישה עשר באב צריכים להיות כל הבנינים וכל הדברים הטובים.

הרב שר: הם עובדים מאוד חזק..

הרבי: כן.

הרב שר: זה יהיה הבנין הראשון של חב"ד

הרבי: תלמדו עליהם זכות אני גם אהיה מרוצה אבל שהם לא יהיו 'שמח בחלקו'.

שיהיה בהצלחה רבה

הרב שר: נבקש ברכה מהרבי, להצלחה.

הרב קליגר: הוא (הרב שר) הממלא מקום של ראש העירייה

הרבי: שיהיה ברכה והצלחה ושתהיה 'עיר ואם בישראל'. כשאומרים 'אם' הרי זה מוסיף על 'עיר', זאת אומרת שהיא נהית 'אם' של עיר נוספת בכך שממנה יראו וכן יעשו. ממילא צריך לעשות ולהוסיף כל כך שזה 'כריח' גם את הסביבה שגם יעשו ויוסיפו עוד יותר, ומתלמידי יותר מכולם.

שיהיה פסח כשר ושמח ואת זה (שטר מצוה לצדקה) תתנו לצדקה עבור כל ארץ ישראל.

נתניה - ה' עתן ברכת שם

סיפר ר' ברוך שטרן - מתושבי נתניה, בי"ד אייר תנש"א, שהיתי בארה"ב והגעתי לחלוקת דולרים וביקשתי ברכה עבור בתי שעמדה ללדת, שתהיה הלידה כשורה וייוולד ילד בריא ללא בעיות. על כך ענה הרבי: ברכה והצלחה. 'נתניה פירושו, שהקב"ה נותן ברכתו שם. זהו שם המקום. ברכה והצלחה.

ר' ברוך שטרן עובר אצל הרבי בחלוקת דולרים

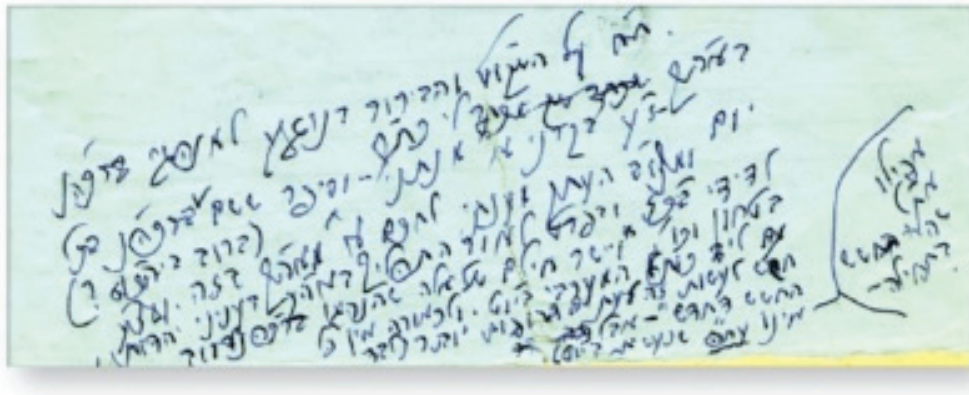
מנהג ברכת כהנים בנתניה

המענה המצורף, העוסק במנהג ברכת כהנים בעירנו, עדיין לא ידוע למי נכתב. כפי הנראה כוונתו של הרבי במכתבו "זה עתה בקרני א' מנתני' וסיפר ששם ברכת הכהנים בכל יום' היא לרב יעקב גרוס שהיה רב המשטרה, ומכהן כרב בית הכנסת 'שם משמעון' בעיר. הוא היה ביחידות אצל הרבי וחזה ברוח הקודש גלויה.

קורת רוח של הרבי מברכת הכהנים ברוב עם ליד הכותל המערבי

הרב יעקב
גרוס

ת"ח [= תשואות חן] על השקו"ט [= השקלא וטריא] והביחוד בטוגע למנהגי ברכה"ג באה"ק [= ברכת כהנים בארץ הקודש] שכתב לי כת"ר [= כבוד תורתו].

- ז"ע [= זה עתה] בקרני א' מנתני' - וסיפר ששם (ברוב ביהמנ"ס [= בית הכנסת]) (?) ברכה"ג בכל יום

וטמצי"ב [= ומצורף בזה] העתק טענתי לחכם א' טאה"ק בזה. ועצ"ע [= ועדיין צריך עיון] לדידי בכ"ז ובפרט לאור התהליך באה"ק בעניני יהדות, בטחון וכו'.

ויישר חילום של אלה שהנהיג ברכה"ג ברוב עם ליד מותל המערבי ביו"ט [= ביום טוב], ולכאורה אין כל חשש לעשות זה לעתים תכופות יותר (לכד החשש ד"חדש" - אבל אפילו את"ל [= אם תמצי לוטר] שהי' חשש בתחילה - אינו עתה שנעשית ביו"ט).

לחביבותא דמילתא יצויין, כי ככל הידוע, זוהי הפעם היחידה שהתפרסם כתב ידו של הרבי שכתב את שם העיר נתניה.

מענין לענין, על פי הנראה, הזכיר הרבי את העיר נתניה בשיחותיו הקדושות פעם אחת ויחידה, בהקשר למאבק על 'מיהו יהודי'.

בהתוועדות כ' מנחם אב תשל"א, (תורת מנחם חלק סה ע' 76) אמר הרבי:

שאלתי אצל ראש-ישיבה: מדוע הוא שותק? והשיב, שהא עסוק בהרבצת התורה, שזהו ענין נעלה ביותר. אמרתי לו: דע לך, שבישיבה שלך לומדים גויים, ובפניהם את האומר את ה"שיעור"!..

בין תלמידי הישיבה יש בחור או כמה בחורים שלא יודעים שהם אינם יהודים: כשהאב והאם הגיעו לגבול, רשמו אותם בתור יהודים, והוא הי' אז ילד קטן שבכלל לא ידע במה המדובר, ולאחרי שהגיעו לנתני' או לעיר אחרת, וראו שהוא רשום בתור יהודי,

..

התחבר עם כל שאר הילדים, וכיון שהי' לו "ראש טוב", הלך לישיבה, כך, שיושב עכשיו בישיבה פלונית ושומע את השיעור, וכשיש לו שאלה כו', פונה לראש ישיבה, ששמח בחידושי תורה שלו, מבלי לדעת שהוא מלמד תורה לעכו"ם, שענשו כו', אלא שהעכו"ם אינו יודע שהוא עכו"ם, לפי שאביו ואמו לא סיפרו לו, כיון שהם בעצמם אינם יודעים זאת!

ובכן: מה יוצא מהרבצת התורה שלך - בה בשעה שבשיעור שלך יושב גוי ושומע את הדברים!..

לזכות
כל קהילת חב"ד נתניה
שיחיו